

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)

Un gh. peștit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Vorbirea deputatului Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

După cum am înștiințat în numărul trecut, dintre deputații noștri și-a mai ridicat glasul bărbătesc în dieta din Pesta și deputatul naționalist Dr. Al. Vaida-Voevod. Vorbirea lui a fost lungă, măduvoasă și usturătoare, și lovia ca ciocanul în capetele celor fără de lege. Sălbaticii din dietă aici nu s'au putut oprî să nu răgnească și să nu cerce mereu să-l întrerupă pe apărătorul națiunii române și biciuitorul fărădelegilor săvârșite împotriva noastră. Urletele lor se frângeau de bărbăția Românilor noștri ca și valurile furioase ale mării de stâncile de granit.

Dăm câteva din părțile vorbirii dlui Dr. Vaida, mai ales acelea, cari au să ne fie de învățătură pentru lupta necurmată, pe care trebuie să o ducem până la iznădă deplină. Iată ce a zis dl Dr. Vaida:

Partidul național s'a întors în dietă, deși micșorat, dar nu înfrânt. Alegerea celor cinci deputați români a costat viața a peste zece alegători români. Chiar și numai faptul acesta ne silește să ne ridicăm cuvântul în aceste momente de însemnătate istorică.

De ani de zile s'au făcut încercări pentru încheierea unei păci cu naționalitățile, îndeosebi cu Românii. Dar guvernele nu s'au adresat nouă, reprezentanților națiunii române, ci celor slabi, despre cari credeau că se vor umili numai decăt. Toate aceste încercări au fost zadarnice. Până nu se vor adresa cererile de pace la ceice sunt în drept să le primească, nu va eși nimic bun, căci sufletul poporului nostru e de partea celorce conduc partidul național român, nu de partea celorce s'au băgat slugi la guvernele dușmane nouă.

Nici cu guvernul de acum nu putem încheia pace, căci și el vrea peirea noastră. Noi nu vom perî, dar va perî guvernul acesta, cum a perit al coaliției (Wekerle-Koșut-Aponi-Andrași), cum au perit și cele de mai înainte. Căci de patruzeci de ani constituția acestei țări a fost susținută numai prin baionete, deputații de-acum ai guvernului sunt aleși numai cu puterea baionetelor. Tisa vorbiă mereu în anul 1910 despre pacea cu naționalitățile. El e stăpânul guvernului de astăzi. Și cu toate acestea, tocmai alegerile făcute sub acest guvern condus de Tisa au fost cele mai sălbatic, iar prigonirile Românilor se țin lanț și întăresc tot mai mult ura naționalităților împotriva statului nostru, cum e alcătuit acum. Dovadă ordonanțele date de miniștrii cu privire la limba noastră, la catechizare, la călcarea legii de naționalități, votată de dietă în 1867 și sancționată de Împăratul, dovadă sâluirea făcută cu ajutorul legii lui Aponi, care ne nimicește școalele.

Nu s'au mulțumit cu atâta. Folosindu-se de bătrâneța Papei și de faptul, că el ca și secretarul lui nu cunosc împrejurările din Ungaria, l-au înșelat să dea bula, prin care se înființează o episcopie maghiară cu scop de-a rupe din trupul națiunii române o bucată pentruca să maghiarizeze pe Români. Urmarea a fost, că toți Românii amenințați de aceasta episcopie păgână, atât cei din Sătmar, cât și cei din Săcuime, au protestat cu tărie împotriva acestei fărădelegi. Și în loc, ca guvernul să-și recunoască fărădelegea, s'a apucat să prigonească pe ceice nu vor să-și lapede ce are un om mai sfânt: legea și limba. Au fost dați în judecată doi protopopi, Ilie Câmpăan și Gavrilă Ciobotar, acesta un bătrân venerabil de nouăzeci de ani, apoi încă câteva sute de Români.

Tot așa au pornit prigoniri și contra Sârbilor, căroro le-au răpit autonomia bisericăscă. Cât de mare e ticăloșia funcționarilor trimiși ca o ciumă pe capul Românilor, se vede și din întâmplarea dela Sanișlău (comit. Sătmarului), unde acum cinci ani vrednicul Român Dumitru Silaghi a ridicat o cruce de peatră, cu inscripție românească, dar autoritățile l-au pedepsit cu 50 coroane și i-au poruncit să șteargă vorbele românești de pe ea. S'a protestat la ministrul de interne, care după patru ani, la intervenirea dlui deputat Dr. Teodor Mihali, a dat ordin autorităților să lase crucea în pace. Dar cei dela comitat nici până astăzi n'au vrut să se supună ordinului ministerial.

Românii din Timișoara au cerut să li se dea voie să înființeze un fond de penziune pentru zăriștii români, au mai cerut să li se dea voie să strângă bani pentru înființarea unei episcopii românești la Timișoara și pentru ridicarea unui palat cultural, dar dreptele lor cereri au fost respinse.

E foarte trist, că statul desmeardă și protejează pe Maghiari pe toate căile, iar pe nemaghiari îi prigonește și-i scurtează în toate.

Ministrul de agricultură a făgăduit, că și pe viitor va cumpără moșii printre Români și le va da coloniștilor maghiari, pe cari îi scaldă în lapte, răpindu-ne pământul nostru strămoșesc cu ajutorul banilor statului, luați dela noi. Statul trebuie să fie și pentru noi patrie dulce, nu dușman.

Să nu credeți însă, că prin aceasta veți întări pe Maghiari. Căci va trebui să vină timpul — și el e aproape! — când va fi întrecere liberă între popoară. Atunci Maghiarii, pe cari i-ați gugulit mereu, le-ați dat bucătura în gură, fără ca ei să lucreze, vor fi slabi, ca și planta crescută la adăpost, care atinsă de un vânt cât de ușor se va ofili. Dar Românul e ca bradul dela munte, căruia nu-i pasă de furtună și tot

drept și tare stă. Atunci tot noi Românii vom fi biruitoari. Căci numai prin luptă și muncă se oțelește un popor ca și un om.

O altă nedreptate strigătoare la cer ni s'a făcut și cu sâla de-a da stipendii din fondul grănițesc la toate lăpădăturile venite din Galiția ca niște lăcuste peste Românii grănițeri.

In bugetul din anul viitor nu se prevede nici un ban pentru așezămintele de cultură românești, iar pentru cele maghiare se dau aproape șase milioane, cu toate că parte mare din acești bani îi dăm statului noi Românii și celelalte popoară nemaghiare din patrie.

Cât de stricat e sufletul opiniei publice maghiare, se vede și deacolo, că întâmplă-se orice rău, orice nedreptate unui Român, toți saltă de bucurie, pentrucă sunt conduși de simțământul de răzbunare și de pizmă împotriva noastră.

Noi Românii din Transilvania și Ungaria am fost totdeauna credincioși patriei noastre și când luptăm, luptăm pentru drepturile limbei noastre și pentru drepturile cetățenești, cari ne sunt răpitate, dar nu luptăm pentru gândul să ne rupem de Ungaria și nici România nu se gândește la aceasta. Dacă în România ar fi o astfel de voință iredentă, Carpații n'ar putea oprî svâcnirea inimilor și dorința sufletelor. De asemeni dacă noi am aveam astfel de idei, acestea ar fi făcut și pe cei din România să le nutrească. Dar tocmai faptul, că noi totdeauna am fost fiii credincioși ai acestei patrii, că România totdeauna a fost în alianță sau în cea mai strânsă prietenie cu monarhia noastră, desmint toate bânuiele și calomniile, că noi am fi iredentiști (adecă am vrea să ne rupem de țara asta).

Rezultatele de până acum ale războiului din Balcani dovedesc biruința cea mai frumoasă și mai măreață a ideii naționale. Nădăjduim, că ministrul nostru de externe nu se gândește numai la autonomia Albanezilor, ci și a fraților noștri macedo-români.

Nădăjduim, că se va găsi în aceasta monarhie un bărbat, care să înțeleagă însemnătatea istorică a momentului și rupând cu trecutul va creia un viitor nou și mai frumos, făcând astfel cu puțință tuturor națiunilor monarhiei, ca umăr la umăr să susțină acest vechiu și glorios imperiu habsburgic, în bună înțelegere și iubire frățescă și că noi Românii, cari totdeauna ne-am mândrit cu patriotismul nostru și cari totdeauna am avut cea mai mare mândrie de-a fi credincioși față de dinastie (Împărat), nu vom fi siliți a ne schimba aceste simțăminte ale noastre, ci noi, precum și toate celelalte națiuni ale patriei vom ajunge să avem cel puțin astfel de drepturi naționale, ca și națiunile din Macedonia.

Răspunsul lui Lukaci la vorbirile deputaților nostri. Satul arde, baba se pieptenă. Pe când în vecinătatea Ungariei ard încă flăcările rugului, pe care s'a nimit un guvern asupritor de națiuni, pecând țările de jur împrejur, între cari și România se pregătesc tot mai mult pentru întărirea lor armată, pentruca să poată validă drepturile întregii națiuni, cu sufletul una și nedespărțită, prim-ministrul Lukaci o dă în răspunsul la vorbirile deputaților nostri tot pe ogașa cea veche. Deputații nostri i-au dovedit cu cifre și cu numărul ordinațiilor ministeriale, că noi Românii suntem socotiți ca stând afară de legile țării și că singura națiune îndreptățită în patria noastră e numai cea maghiară, pe când națiunea română și slovacă e bună numai să dea dări și soldați.

Dar Lukaci ca Țiganul prins cu mâna pe ceapa din grădina Românului. „Că se ține de ea, să nu-l ia vântul”. Nu e adevărat, zice Armeanul renegat ajuns prim-ministru din mila lui Tisa, că dieta aceasta ar fi numai a Maghiarilor. Nu e adevărat, că guvernul prigonește pe Români în așezămintele lor culturale și economice, adecă nu le închide școalele, nu le fură credincioșii pentru o episcopie păgână maghiară, nu fură pământul românesc, ca să colonizeze pe el cerșitorii nației maghiare.

Și tot așa: nu e adevărat, că albul e alb și negrul e negru.

Câtă ticăloșie!

— DI Dr. Alexandru Vaida-Voevod despre legăturile dintre România și Austro-Ungaria. Deputatul nostru a fost întrebat de un redactor dela „Budapesti Hir-lap”, ce crede despre legăturile dintre România și Austro-Ungaria. După ce a arătat, că e o mișelie să se vorbească despre Români, că ei ar fi iredențiști, adecă ar vrea să se desfacă de Împăratul și patria lor, a spus redactorului dela gazeta jidano-maghiară, că România a fost în cursul veacurilor un zid de apărare pentru monarhia noastră. Au fost și neînțelegeri între aceste țări, dar acum de mult ele sunt strâns aliate, ceeace e spre binele lor. România trebuie să rămână totdeauna în legături de prietenie cu Tripla-Alianță.

Iară încep procesele de presă? În contra gazetei partidului nostru național, „Românul” dela Arad, procurorul a pornit proces de presă pentru un articol „Forța trebuie combătută cu forța”. Procurorul vede în articol agitație contra statului, pentruca Românii sunt îndemnați să nu sufere să li se răpească limba în biserici, cum se întâmplă în urma înființării episcopiei maghiare.

Rău timp și-au ales pentru procese de presă!

Episcopia de Haidu-Dorog. Gazeta națională „Românul” din Arad vestește, că în curând se va întruni comitetul de 50 fruntași aleși în adunarea cea mare dela Alba-Iulia, pentruca să iee o hotărâre în privința circularei nuanțului papal, despre care am scris și noi. Până atunci preoții nostri uniți și poporul amenințat de bălaurul străin să aștepte în liniște hotărârea comitetului, care va fi adusă la cunoștința tuturor.

Pentru frații din Macedonia. Adunările de protestare contra barbariilor grecești din Macedonia continuă pe tot pământul românesc.

După uriașa adunare din București, amintim pe cele tot atât de impunătoare din Iași, Ploiești și Călărași. Pe 21 Nov. studenții români din Bucovina au convocat o adunare de protestare în Cernăuți. La adunare a luat parte un public uriaș. S'au rostit vorbiri inflăcărâte protestându-se cu tărie îndeosebi împotriva tâlhăriilor grecești. La sfârșit s'a votat un protest, care a fost înaintat ministrului nostru de externe cu rugarea să stăruască pentru înființarea unui stat albano-român.

Tinerimea română dela universitatea și academia comercială din Graz (capitala Stiriei, provincie a Austriei) încă a ținut o adunare de protestare contra barbariilor grecești. Hotărârea luată a înaintat-o ministrului de externe din Viena. — O altă întrunire au ținut Românii din Viena, la care au luat parte și fruntași albanezi și italieni.

Reînnoirea Triplei-Alianțe. *Tratatul (contractul) de alianță dintre Austro-Ungaria, Germania și Italia a fost reînnoit fără nici o schimbare pe alți 6 ani.*

Faptul acesta încă va contribui, ca Rusia să-și mai potolească pofta ei de războiu.

Reînvierea Poloniei. Polonia a fost pe vremuri un regat puternic, care și-a pierdut neatârnamea din cauza neînțelegerilor lăuntrice. Azi aproape 4 milioane Poloni sunt sub jugul prusiac, peste 4 milioane trăesc bine, cu autonomie națională, în Austria (Galiția și Silezia) și 8 milioane gem sub jugul Rusiei. Dacă va cuteza Rusia să declare războiu Austro-Ungariei și Germaniei, Rusia fiind bătută se va reînființa vechea Polonia și astfel încă o națiune va ajunge liberă să se bucure de toate drepturile ei naționale. În Austria toate națiunile sunt libere, în Turcia sunt pe cale a deveni. Mai rămâne încă Macedonia noastră, adecă Transilvania și părțile locuite de națiuni nemaghiare în Ungaria. Liberarea acestora încă va urma în curând.

Știri politice.

Tot mai multe știri înfiorătoare ies la iveală despre grozăviile întâmplate pe câmpul de războiu dela Ceatalgea. Nu ne putem mira, că și Turcia și Bulgaria s'a grăbit să încheie armistițiul (incetarea luptelor). După un raport primit de guvernul român, una din cauzele principale, cari au silit pe Bulgari să se invoască la armistițiu, a fost nu atât lipsa de munițiuni în fața Ceatalgei, ci mai vărtos lipsa de medici și personal ajutător sanitar. La mulți, rana cea mai mică eră lăsată să se cangreneze (otrăvească), căci bieții răniți nu avea, cu ce să o lege, sau o legau cu zdrențe rupte din obiele sau din cămașa murdară, neschimbată de 5—6 săptămâni. Cei răniți rău nici nu mai erau ridicați de pe câmpul de luptă, ci muriau ca și câinii în bătaia ploilor sau a zăpezii.

După ce a mai izbucnit și tifosul (lingoarea) și holera, de cei bolnavi nu se mai îngrijiă nimeni, ei erau ținuți grămadă la o parte, păziți de soldați, iar de îndrăzniea vr'unul să se apropie, mânat de foame și sete, de cei sănătoși, eră împușcat fără milă. În raport se spune, că ofițeri îmbolnăviți își trăgeau singur câte un glonț în cap, ca să nu mai chinuie. La Turci eră tot cam așa, mai ales, că în armata turcă bătutuă holera cu furie și mai mare.

Înainte de închiderea armistițiului, armata bulgaro-sârbă din fața Adrianopolu-

lui a mai încercat un asalt, dar a fost respinsă cu pierderi mari. Bulgarii voiau adecă să pună mâna pe Adrianopol, ca să silească pe Turci la o pace mai favorabilă (bună) pentru creștini, dar au mai jertfit numai câțiva oameni de geaba.

Cu armistițiul Grecia nu s'a învoit până în momentul, când scriem aceste rânduri. După cum am mai spus în deosebite rânduri, armata grecească mai mult s'a plimbat jefuind și omorînd pe Români și pe Turci neînarmați. Cu toate acestea ea cere o parte mare din Macedonia și din Epirul cu populațiune albaneză și română, îndeosebi voiă, ca orașul Ianina, pe care-l bombardează de-atâta timp, să se predea, ceeace Turcia nu vrea. Văzând Bulgarii trufia aceasta de capră râioasă a Grecilor, au încheiat armistițiul fără Greci. Ba se vorbește tot mai mult de un viitor războiu între Bulgaria și Grecia. Neînțelegerile acestea sunt apă la moara Turcilor, căci aceștia au nădejde să nu piardă așa de mult, după cum se crede la început.

În Albania s'a constituit guvernul cel nou. Sârbii au ajuns până la Durazzo lângă Marea Adriatică, dar li s'a spus și de către Austro-Ungaria și de către Italia, că acolo nu vor rămâne. Niște corăbii de războiu grecești au bombardat portul albanez Valona. Atât ministrul austro-ungar, cât și cel italian dela Atena au dat de știre guvernului grecesc, că nu va suferi cu nici un preț ocuparea de către Grecia a vr'unui port dela Marea-Adriatică.

Intr'aceea Sârbii continuă să omoare pe Albanezi, așa că ministrul italian din Belgrad a protestat cu tărie contra acestor barbarii.

De altminteri Serbia ar fi învoită, ca Puterile-Mari să hotărască în privința unui port sârbesc la Marea-Adriatică.

Dela Românii din Macedonia vin știri tot mai triste despre fărădelegile Grecilor, nevrednici să-și mărească țara. Într'o scrisoare trimisă de-acolo în România, se zice: „Acum e timpul să ne ajutați! Frații nostri sunt puși în lanțuri și apoi omorâți în modul cel mai îngrozitor. Farmacistul Langara, preotul Gheorghide, învățătorul Cicma și alții au fost tăiați bucăți, bucățile aruncate pe drum, iar câteva duse la mitropolitul grec din Grebena, ca să-l convingă, că poruncile lui au fost îndeplinite. Săriți și ne scăpați! Acum e rândul vostru ca să porniți pentru noi și să răzbunați sângele nevinovat vărsat de Greci.”

Ministrul României dela Atena a intervenit pe lângă guvernul grecesc. Prim-ministrul grec tăgăduiește — Grecii mint totdeauna —, că li s'ar fi făcut ceva Românilor, dar făgăduiește, că va cerceta. În România se ridică chiar glasuri, cari cer o alianță cu Bulgaria pentru a bate odată de tot pe nemernicii Greci.

Studenții macedo-români au trimis deputatului nostru, dlui Dr. Alexandru Vaida-Voevod o telegramă, în care îi mulțumesc cu căldură, că și-a ridicat, în dieta din Pesta, glasul și pentru frații din Turcia.

Austro-Ungaria. Puterile-Mari. Dela conzulul Prohaska*) s'a primit un raport amănunțit, în care spune, că a fost rănit de soldați sârbi, că aceștia au rupt steagul austriac de pe locuința conzului și l-au terfelit în noroiu. Aceasta e o batjocură nemaipomenită, pe care sunt în stare

*) Cetim în foile din București, că conzulul Prohaska are doi frați în Tulcea, cetățeni români.

să o săvârșească numai niște barbari, de aceea Serbia trebuie aspru pedepsită, dacă nu se va ruga de iertare și nu va pedepsi pe cei care au făcut aceasta rușine.

Rusia continuă cu înarmările, dar va păși-o rău, dacă va îndrăzni să înceapă războiul, căci nu numai, că armata noastră e mai bună ca cea rusească, dar cancelarul Germaniei a declarat în dieta din Berlin, că datoria de aliați a Germanilor e să lupte alături de Austro-Ungaria. Afară de aceea Rutenii din Galiția au declarat, că ei vor fi cu trup și suflet împotriva Rusiei, care asuprește în mod neomenos națiunea ruteană din Rusia.

După știrile primite până acum, toate Puterile Mari s'au învoit să țină o conferință de ambasadori, în care să se învoiască asupra tuturor neînțelegerilor izvorâte de pe urma războiului balcanic. Conferința aceasta se ține tot la Londra, unde se întrunesc și însărcinații pentru încheierea păcii dintre statele balcanice și Turcia.

România. La Constanța vor sosi în curând două încrușișetoare (corăbii de război) și două torpiloare (corăbii mici pentru zdrobirea corăbiilor mari), pe cari guvernul român le-a comandat în Anglia și Germania.

Duminecă seara a sosit în București delegatul bulgar Danefj pentru a se înțelege cu guvernul român în privința îndreptării graniței dobrogene. Până acum nu se știe, ce s'a hotărât.

(Celelalte amănunte ceteste la *Ultimele știri*, pe pagina 10).

Lupta împotriva episcopiei străine.

Cu toate bulele, circularele, cu toată prigonirea preoților și credincioșilor noștri din parohiile amenințate să fie înghițite de duhul necurat al unei episcopii croite în iad, — lupta împotriva celei mai mari crime bisericesti săvârșite decând nenorocirea ne-a adus pe cap dualismul, continuă cu îndârjire.

Episcopii români din Oradea-mare și Gherla, ca și Arhiepiscopul din Blaj nici n'au publicat în diecezele lor bula papală. Iar când preoții români din comunele alipite cu puterea sălbătăciei la noua episcopie au vestit credincioșilor circulara nuntind că s'a ridicat un vifor de pro-

teste împotriva ei. Credincioșii au declarat, că odată cu capul nu vor suferi turburarea așezămintelor lor religioase românești. Apoi au rugat pe preoții lor să facă toți pașii legali, ca să se îndrepteze nedreptatea strigătoare la cer, altminteri vor începe ei lupta cu alte mijloace.

Păstorii au împlinit dorința credincioșilor și la 1 Decembrie n. s'au întrunit — după cum am spus și în numărul trecut — la o conferință în Sătmar, sub președinția părintelui protopop Romul Marchiș fiind notar părintele T. Gherman din Tirean. Au fost de față tot ce clerul nostru are mai ales și mai vrednic în dieceza Gherlei și a Orăzii-mari, hotărându-se cu însuflețire și unanimitate (toate voturile celor de față):

1. Că nu lăsăm nici o iotă din drepturile noastre câștigate și lăsate nouă de înaintașii noștri în biserică; în școală, în toată administrația bisericească, stăm neclintiți pe temeiul de drept asigurat pe partea noastră prin atâtea hotărâri pornite dela toate autoritățile noastre bisericesti, începând dela Sfântul Scaun Apostolic din Roma.

2. Stând pe aceste temeiuri de drept, clerul și poporul din toate parohiile să reînnoiască apelurile și protestele la Sfântul Scaun Apostolic de Roma, de unde cu tot dreptul așteptăm scut și apărare.

3. Lupta mai departe de apărare va trebui să fie hotărâtă de provocările dușmănoase, cari ne-au silit să ne abatem dela calea drepturilor noastre. Așa în caz de lipsă, credincioșii fiind provocați prin mijloace barbare, vor răspunde cu închiderea bisericilor, cu trimiterea cheilor bisericilor la Roma, cu zidirea ușilor bisericilor, cu împotrivire, până când Sf. Scaun dela Roma nu ne va face dreptate.

4. Clerul dorește să susțină legătură și împărtășirea de dragoste și de credință cu diecezele mame și cu iubii săi arhieriei, dela sânul cărora au fost smulși împotriva voinței lor.

În proiectul de rezoluțiune (hotărârea luată) se mai zice:

Spunem aici vorbele nemuritorului Leon al XIII-lea (Papa dinaintea celui de-acum): „Nici n'aveți să vă îndoiti, că pentru trecerea la S. Unire, Noi sau *Următorii noștri* vom face vre-o știribă în drepturile voastre, în obiceiurile rituale (ale slujbelor bisericesti) ale oricărei biserici. Pen-

trucă aceasta a fost și va fi totdeauna tradițiunea Scaunului Apostolic, să păstreze obiceiurile și moravurile oricărui popor“.

Noi și credincioșii noștri români stăm pe temeiul nebiruit al dreptului public, afirmat în mod obligator și apărător pentru toate timpurile, pentru toți Papii și pentru toate popoarele.

Noi și credincioșii noștri români nu ne putem lăsa de drepturile noastre și *viu nu vom suferi încălcarea acelor drepturi*.

Sentimentul național este sădit de Dumnezeu sfântul în inimile noastre ca și sentimentul religios.

Facem prin urmare o faptă de supunere față de sfânta noastră religie și o faptă de patriotism pentru mult încercata noastră patrie, împlinind totodată și o înaltă datorie națională, când spunem de nou înaltei considerări la Sf. Scaun Apostolic de Roma pricinile, pentru cari cerem reîncorporarea parohiilor rupte din legăturile canonice ale provinciei noastre mitropolitane de Alba-Iulia-Făgăraș.

Dela despărțămintele „Asociațiunii“.

Despărțământul Săliște și-a ținut adunarea în frumoasa comună *Tilișca*. Adunarea s'a început cu patru cântări și patru declamări ale elevilor dela școala noastră de-acolo, condusă de dl director școlar *Ioan Bratu*. Cântările și declamările au fost deplin reușite, ca de obicei, unde conduce dl Bratu.

Au urmat conferințele. Dl *Bratu* vorbește cu pricepere despre *folosul mașinei de tăiat nutreț și facerea nutrețului*. Dl *Popa*, secretarul despărțământului, vorbește despre *comună, biserică și tovarășii*. Directorul despărțământului, dl *Nic. Călețariu*, arată primejdia cea mare a *beuturilor* de tot felul, mai ales pentru copii. O frumoasă conferință despre *însemnătatea meseriilor* a ținut părintele protopop *Dr. Lupas*, arătând între altele și pedecile cele mari, pe cari le pun Sașii în calea desvoltării meseriilor la noi.

La urmă dl *Popa* a reprezentat cu schiopticonul vre-o 40 de tablouri frumoase din viața Domnului Christos. Mari și mici au rămas încântați de frumoasele icoane prezentate cu aceasta mașină minunată.

Gu paloșul.

50

Novela vitejască din vremea descălecatului Moldovei de **Radu Rosetti**.

(Urmare).

Boierii se sfătuiră câțva între dânșii, apoi kneazul Liteanu zise cu glas tare:

— Suntem gata să urmărim sfatul Părintelui, să facem jurământul cerut de Cuvioșia Sa și să-l ținem cu sfințenie.

— Dar, zise Radomir, are oare kneazul Stroici putere să iee asemenea îndatorire în numele lui Bogdan? Văzut-o cineva puterile lui?

— Eu am văzut puterile lui, zise Părintele, scoțând un pergament de care era mărnătat, prin un găitan de mătasă, o pecete de ceară; iată-le, să vi le cetesc.

Și, în mijlocul unei adânci tăceri, Părintele Isaia începă să tălmăcească pe românește cartea slavonă, prin care Bogdan,

printre altele, împuternicea pe Stroici să iee în numele lui, împreună cu Părintele Isaia, orice îndatorire ar crede de cuviință, încredințând că îndatoririle luate de Stroici și făgăduințele făcute de el vor avea aceeași putere ca acelea făcute de însuși Voevodul.

Dupăce Isaia isprăvi tălmăcirea cărții, el spuse câteva cuvinte la ureche lui Țintă. Acesta ieși până în gura hrubei pentru a veni îndată înapoi însoțit de preotul din Poiana cu crucea și cu evanghelia în mână. Iar după dânșul două slugi aduceau o masă.

Era de înțeles, că Isaia, dacă nu pusesese însuși la cale, prevăzuse celece aveau să se întâmple la această întrunire.

Preotul așeză evanghelia și crucea pe masă unde se mai așezară și două făclii de ceară. Apoi Părintele Isaia chemă pe rând pe fiecare din kneji, îi dădea crucea într-o mână, îl puneă să puie cealaltă pe evanghelia și rostea cu glas tare și răspicat cuvintele jurământului, prin care kneazul se legă ca, îndată după izgonirea lui Sas, să

nu mai ceară locuitorilor din județul lui decât dările și îndatoririle statornicite de obiceiul strămoșesc și să-i judece cu dreptate. Kneazul rostea fiecare din cuvintele zise de călugăr apoi, sărutând evanghelia și crucea zicea: Așa să-mi ajute Dumnezeu, procler (afurisit) să fiu de-mi voiu călcă jurământul! Dupăce acest jurământ fu făcut de toți boierii, Părintele Isaia chemă pe țărani, iarși pe rând, și-i făcu să jure în acelaș chip că se vor supune cu desăvârșire tuturor dărilor și îndatoririlor statornicite de vechiul obicei al țării și datorite kneazului, în județul căruia se aflau. Fiecare mai jură credință și ascultare kneazului său. După cel de pe urmă țaran, Stroici luă crucea într-o mână, puse cealaltă pe evanghelia și cu glasul mișcat dar puternic, rostii la rândul său următorul jurământ:

— În numele Voevodului Bogdan, din poronca și cu voia lui, jur pe sfânta cruce și pe Dumnezeu că dacă Voevodul Bogdan, cu mila Celui Atât Puternic, se va învred-

Dela sate.

Din Proștea.

Sfințire de școală. — Conferință didactică morală. — Petrecere populară.

Așezământul, prin care să câștigă cultura, este pe lângă biserică, școala. Cu cât un popor are școli mai bune, mai corespunzătoare cerințelor timpului, cu cât școlile au învățători mai buni și tot ce trebuie în ele, cu atât și poporul înaintea mai ușor.

Ce observăm la poporul nostru? Auzim, vedem și cetim adeseori, că în cutare comună s'a zidit o biserică, în cutare comună o școală, iar în cealaltă s'a reparat temeinic o școală, dovadă că noi Românii încă știm prețui binefacerea, ce poate să le aducă școala.

În comuna noastră *Proștea*, încă s'a adoptat temeinic școala noastră confesională, cu cheltuieli de peste 2000 cor. făcând o sală de învățământ foarte frumoasă și spațioasă, încât numai fală face poporului nostru român din Proștea; iar în ziua de 28 Octombrie st. v. a. c. a fost sfințirea acestui locaș al culturii. Comuna noastră Proștea este o comună destul de frumoasă în apropierea Agnifei (comitatul Târnava-mare). Locuitorii sunt Români și Sași, Românii în majoritate. Școala noastră confesională nemai corespunzând cerințelor legii celei nouă școlare, trebuia clădită din nou sau adoptată temeinic.

Intâmplându-se să n'avem preot în comună, devenind postul de preot vacant, afacerea cu zidirea școlii ajunse într'o stare critică. Alegându-ne preot, am căpătat în persoana părintelui Dimitrie Pulca, fost paroh în comuna Beșa, tractul Sighișoarei, un adevărat conducător nu numai în cele bisericesti, ci și în toate afacerile ce ne privesc pe noi credincioșii.

În restimpul acesta scurt de abia o jumătate de an, decând a fost ales ca preot, al bisericii noastre, n'a cruțat nici timp, nici osteneală, numai ca și acest așezământ al culturii, școala, să fie conform cerințelor de astăzi, și să-și poată îndeplini chemarea sa, de a da neamului românesc și bisericii, a cărei fică este, fii luminați, deștepți și credincioși. A mai făcut părintele Dim. Pulca și alte lucruri frumoase, cari merită toată lauda și sunt vrednice de a fi cunos-

cute și de alții. A înființat „*Reuniunea femeilor pentru înfrumusețarea bisericii*“, a înființat societatea „*Junimea*“ a feciorilor și a fetelor din comuna Proștea, iar biserică a fost provăzută cu multe podoabe frumoase. Aceste și alte multe lucruri bune și folositoare, pe cari le-a făcut Sfinția Sa în timpul scurt de o jumătate an, în comuna noastră, ne dau prilej ca să fim mândri, că avem un astfel de preot.

Fiind școala în vara aceasta aproape că din nou zidită, conform legii, s'a și predat destinațiunii sale. Știind noi, că nici un lucru bun nu să poate înfăptui fără ajutorul Tatălui ceresc, în ziua de 28 Oct. st. v. s'a făcut sfințirea acestui locaș, fiind chemată pe această zi în comuna noastră și conferința didactică-religioasă trilunară, compusă din preoții și învățătorii comunelor vecine. Serviciul divin a fost oficiat de domnii preoți: Dimitrie Pulca, preotul local; I. Filipescu preot în Merghindeal; Macedon Grecu preot în Hundrubechiu și Valeriu Cosma preot în Iacobeni, iar strana au condus-o învățătorii: Zaharie Muntean, Macedon Turcu și Ioan Șerban. La sfârșitul sf. liturghii părintele Filipescu a ținut o cuvântare pătrunzătoare sbiciuind unele scăderi a-le poporului nostru și îndemnându-ne ca să ținem cu toată dragostea la legea și limba noastră.

După săvârșirea serviciului divin cu toții în procesiune am plecat dela biserică — în sunetul clopotelor — la școală, unde s'a făcut sfințirea salei celei nouă de învățământ. Cu această ocaziune preotul nostru local D. Pulca prin cuvinte bine simțite a arătat scopul, pentru care s'a înălțat acest locaș, îndemnându-ne ca să ținem cu toată tăria la școala noastră confesională și să jertfim cu toții pentru susținerea ei, căci ea este fică bisericii. A amintit între altele că amândouă (biserică și școala) sunt nește făclii aprinse luminând comunei noastre, ca toți să ne vedem calea și nimeni să nu umble orbecând în întunerecul neștiinței — să grijim ca nici școala, nici biserică să nu stea goale la timpul său, ci cu toții să le cercetăm și să ascultăm cu drag, celece ni-se vestesc întrânsele, căci acelea toate sunt spre binele nostru. A mai zis preotul nostru: una însă vă pun la inimă, să nu uitați de slujitorii aceloră, de învățorul vostru și preotul vostru, ca ei cu inimă liniștită și veselă să-și poată împlini

chemarea lor, iar nu suspinând.

După aceasta s'a făcut stropirea cu apă sfințită.

După serviciu ne-am întrunit cu toții în casa parohului local, unde am luat prânzul pregătit de On. Doamnă preteasă din loc. După prânz ne-am întors în sala școlii, unde dl inv. *Macedon Turcu* a ținut o prelegere populară despre *nutrețurile măestrite*, iar dl inv. *Zaharie Muntean* o prelegere despre *meseriile la poporul român*. Amândouă au fost ascultate cu cel mai viu interes și cu cea mai mare plăcere.

În urmă dl inv. local *Ioan Șerban* în numele poporului adunat mulțumește atât On. Domni preoți cât St. Domni învățători că deși a fost un timp nefavorabil, n'au pregetat de a veni în comuna noastră.

În legătură cu sfințirea școlii, și cu conferința didactică-religioasă *tinerimea adultă* din comună a aranjat sub conducerea inv. local o *producțiune teatrală* împreună cu petrecere cu joc. S'au jucat piesele: *Soare cu ploae*, comedie într'un act; *Otravă de hârciog*, comedie într'un act, și *Țiganul cătană*, comedie într'un act. Toate piesele au reușit pe deplin. Cu toate că a fost un timp nefavorabil, totuși a fost un public numeros. Au intrat 101 cor. și 56 bani. Din această sumă scoțându-se cheltuielile în suma de 49 cor. 80 bani, a rămas venit curat 51 cor. 76 bani. Această sumă s'a întrebuințat pentru formarea unei biblioteci școlare.

După producțiune a urmat joc. Ne-am petrecut cu toții frumos și bine, iar apoi ne-am îndepărtat cu toții pe la casele noastre, fiind încredințați că acest început, a fost frumos și bun și că ceea ce s'a făcut, cu bun scop s'a făcut.

Emanoil Solomon
epitrop I.

„**Foia Poporului**“ cu numărul ce află de vânzare în Sibiu — în tot decursul săptămânei — la **Administrația foil**, strada Măcelarilor Nr. 12, precum și în **trafică și prăvălia de ziare L. v. Németh** în strada Turnului (Saggasse) Nr. 12, iar pentru partea de sus a orașului în **trafică și prăvălia de ziare H. Frank**, strada **Claudiei** Nr. 36.

nici să apuce și să fie oblăduirea acestei țări, el va priveghea cu strășnicie ca knejii acestui pământ să nu ceară dela locuitorii județelor lor alte dări și alte îndatoriri decât acele statornicite de veacuri de obiceiul pământului, va priveghea ca ei să judece pe locuitorii cu dreptate și va înfrâna și pedepși cu asprime orice călcare a acestei legături. Asemene, jur că dacă Voievodul Bogdan va ajunge la oblăduirea acestei țări el va priveghea ca locuitorii satelor knezești să împlinescă cu sfințenie îndatoririle către knezi statornicite de obiceiul strămoșesc al pământului, că va pedepși cu strășnicie pe acei ce se vor împotrivi și-i va sili să fie credincioși și ascultători către kneji. Așa să ajute Dumnezeu Voievodului Bogdan. Proclat să fie dacă va călca acest jurământ!

Apoi sărută crucea și evanghelia. Atunci Părintele Isaia zise:

— Dumnezeu Atât Puternic, martor al jurământului ce l-ați făcut, să binecuvinteze pe acei ce-l vor ține cu sfințenie, să pe-

depească pe acei care vor cuteză să-l calce.

Apoi zise către țărani:

— Sunteți mulțamiți, oameni buni? Perit-o în sfârșit bănuiala din voi?

Șerban răspunse pentru tovarășii lui:

— Suntem mulțamiți, Cuvioase Părinte, și cinstiți boieri. Să trăiți, căci astă noapte ați făcut o faptă mare care umple de bucurie un norod întreg. Ați făcut să piară cu desăvârșire dihonă dintre noi. Noi, fruntașii satelor, vă încredințăm pe cinstea noastră că nu vă veți căi de fapta pe care ați făcut-o. Veți vedea în curând, la luptă și la nevoie, cum știm să ne răsplătim dreptatea care ni-se face. Dați-ne răgaz până atunce!

Apoi plecând genunchiul înaintea Părintelui, îi sărută mâna zicând:

— Să trăești, Părinte, ceia ce ai făcut astăzi nu vor uita strănepoții noștri nici peste o mie de ani.

Toți țăraniii urmară pilda lui Șerban și veniră pe rând să sărute mâna lui Isaia. Acei care aduceau tovarăși noi pe chi-

zeșia lor, îi numeau Părintelui, arătându-i satul din care era noul venit.

Când veni rândul lui Nastasă Lenea din Ruginești, el după ce sărută mâna lui Isaia, îi zise arătându-i pe un țaran tânăr, nalt și voinic și pe un preot tânăr ce se țineau de el:

— Iată, Părinte, vărul meu, Nistor Mircea, din satul Neruja, cu cumnatul său, Preotul Dănilă, tot de acolo. Ei sunt ai noștri cu trup și cu suflet și s'apucă să ne aducă în ajutor, la cea de întâi cerere, trei sute de munteni voinici, toți arcași de frunte.

— Și nu se tem ei să atragă asupra lor mânia lui Basarab dacă, fără de voia lui, vor veni în ajutorul nostru? întrebă Părintele uitându-se lung la noii veniți cu ochii lui adânci și pătrunzători.

— Vrancea nu este robită lui Basarab, zise preotul Dănilă cu un glas răgușit cu desăvârșire, după ce sărută mâna călugăru-lui, ea se ocârmuește singură, plătindu-i numai bir și dându-i ajutor la război. Dar

Ce scriu alte gazete?

Armistițiul s'a încheiat și va urma pacea pe deplin, dacă nu se vor ivi alte încălcări din partea Greciei, singurul stat, care s'a războit fără să piardă soldați, mai ales că s'a mulțumit să dea drumul la cete de tâlhari (andarti) împotriva Românilor din Epir și Macedonia, iar oastea adevărată să se plimbe numai prin aceste provincii.

Au mai rămas chestiunea (afacerea) portului dela Marea-Adriatică, pentru care Serbia vrea să înceapă chiar războiul, fiind că se știe sprijinită de Rusia, și chestiunea răsplătirii României, pentru că nu a mobilizat la începutul războiului în contra Bulgariei. În București se știe, că *Regele Carol a fost singurul cap luminat, care a prevăzut (a dat cu socoteala) căderea Turciei și pentru a împiedeca aceasta precum și întărirea prea mare a Bulgariei dușmanoase și României a vrut să mobilizeze armata română, împiedecând astfel pe Bulgari să se îndrepteze cu toate puterile lor contra Turcilor. Dar a fost împiedecat de aliații săi, Austro-Ungaria și Germania.* Aceste două state sunt datoare să sprijinească acum România în cererile ei.

Despre chestiunile (afacerile) acestea publică gazeta *Berliner Tageblatt* (din Berlin, capitala Germaniei), niște știri, cari arată mai ales de ce însemnată mare pentru Tripla-Alianță (Austro-Ungaria, Germania și Italia) e România, pe care fleacuri ca Aponi și Batiani au obrăznicia să o batjocorească. Iată ce zice corăndentul din Viena al lui „*Berliner Tageblatt*“:

Incordarea dintre Austro-Ungaria și Rusia nu a fost pricinuită din cauza Sârbilor, ci din cauza cererii României de-a primi despăgubiri în Balcani. Rusia sprijinește Bulgaria în dorința ei de-a se împotrivi cererilor României.

Rusia sprijinește Bulgaria în împotrivirea ei contra României.

Cercurile guvernamentale (căpeteniile țării) românești și presa (gazetele) sunt foarte supărate contra Austro-Ungariei. Iată explicarea (înțelesul) acestei supărări: România, la începutul lunii Octombrie, era gata să facă o demonstrație (asumtare) militară, care ar fi împiedecat izbucnirea războiului. România n'a putut

însă să-și îndeplinească voința, fiind oprită de Austro-Ungaria și Germania. Iar acum, România are din partea Austro-Ungariei cu drept cuvânt un sprijin mai puternic pentru a i-se împlini dorințele. *La aceasta se mai adaugă și străduința Rusiei de-a câștiga România de partea ei.* Starea diplomatică a Austro-Ungariei e cât se poate de rea: pe deoparte monarhia are lipsă de simpatia Bulgarilor în afacerea albaneză, iar de altă parte *trebuie să sprijinească cererile României, acest aliat puternic, dar și foarte primejdios prin politica sa națională și forța (puterea) armatei sale.*

România, care până acum a urmat politica Triplei-Alianțe, ar putea să-și schimbe direcția politicii externe și pentru a împiedeca o astfel de întâmplare dezastruoasă, Austro-Ungaria e gata să provoace conflicte serioase. *Căci schimbarea politicii externe a României ar însemna stricarea totală a echilibrului european* (a stărilor de acum din Europa).

Care e învățătura pentru noi Români din Transilvania și Ungaria? O luptă tot mai stăruitoare pentru sfintele noastre drepturi naționale, căci neamul românesc de pretutindenea câștigă tot mai mult în vază și trecere. Iar aceasta trebuie să ne îmbucure și pe noi.

Deschiderea camerelor române.

Luni a fost deschisă noua sesiune a camerelor române în prezența Regelui, a moștenitorului tronului și a prințului Carol.

Regele a cetit *mesagiul* (vorbirea de deschidere) cu glas tare, accentuând (amintind) în mod deosebit partea privitoare la întâmplările din Balcani și la ținuta României. Dăm și noi partea aceasta:

„România, în voința ei de-a contribui la localizarea (ca să nu se lățească) războiului, a păstrat neutralitatea (nu s'a amestecat) față de statele, cari se războiau în Peninzula-Balcanică, urmând însă cu luare aminte desfășurarea unor întâmplări, cari ating numeroase interese ale statului nostru.

Suntem în drept a nădăjdui, că aceasta ținută va da rezultate favorabile (va avea urmări bune) pentru bunele legături cu statele balcanice în noua lor constituire

săteni și încetarea nedreptăților și a samovolnicilor de care se tânguiau acei de pe urmă. Precum am văzut acest scop fusese atins. Apoi folosindu-se de faptul că atâția fruntași erau adunați în fața imputernicitului lui Bogdan, el le propuse să facă cu toții înaintea lui Stroici jurământ de credință către Domnul ales de ei. Acest jurământ fu făcut de fiecare în parte, adunarea întreagă izbucnind neconținut în strigăt de:

— Să trăiască!

După săvârșirea jurămintelor, Părintele Isaia se mai sfătuî cu cei de față asupra mai multor amănunțimi. Se hotărî, între altele, chipul în care era să i se aducă la cunoștință întâmplările cele mai de samă în vremea călătoriei lui.

Apoi adunarea se sparse, cei mai mulți din kneji și din țărani plecară de-a dreptul la casele lor, numai puțini rămaseră la Bălușești peste noapte.

Părintele Isaia cu tovarășii lui plecară în zori de ziuă căci călugărul era așteptat

(formare) și că interesele noastre vor fi respectate.

România este privită ca un factor (putere) însemnat în concertul european (între statele europene) și la regularea definitivă (din urmă) a chestiilor deșteptate prin criza balcanică glasul ei va fi ascultat.

Increderea, ce națiunea o are în cunoscuta și recunoscuta vitejie a ostașilor săi este cu desăvârșire îndreptățită. Armata se află în stare de-a răspunde acestei încrederi și este totdeauna gata la îndeplinirea chemării sale.“

Deputații și senatorii au aplaudat cu căldură cuvintele bărbătești ale Regelui României.

Adunare de învățători.

Învățătorii din despărțământul Cluj al Reuniunii învățătorilor din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș și-au ținut adunarea de toamnă a anului curent la 24 Noemvrie n. în Feneșul-săsesc.

După ascultarea serviciului divin — unde protopopul Dr. E. Dăianu ține o prea frumoasă cuvântare despre însemnatatea zilei, spunând în urmă scopul adunării învățătoarești, — învățătorii să adună în una din salele de învățământ a școlii din Feneș, unde între mai mulți oaspeți și mulțime de popor, învățătorul local Ioachim Pop ține 2 prelegeri de model foarte bine succese.

S'au cetit 3 dizertații și anume: N. Fătu: *Despre școală*, A. Pora: *Învățământul continuativ* și V. Galoș: *Despre nutrețurile artificiale sau măiestrite*.

S'a ales comitet nou, în frunte cu Andreiu Pora, inv. în Cluj, președinte, Vasile Galoș, inv. în Aghireș, notar, și Ioan Lucaciu, inv. în Feleac, cassar.

După sfârșitul adunării, dascălul de model Chimu invită la o prea bogată masă pe toți cei prezenți. La masă s'au ținut mai multe toast, între cari cel dintâu a fost închinat Inalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Mihali.

Cu durere trebuie amintit că precum și de altă dată, așa și acum n'au voit a să prezenta toți membrii ordinari ai despărțământului.

Mulțămite bocotanului dascăl, unchiului Chimu, pentru buna tractare de care ne-a împărțășit. *Unul din cei prezenți.*

Vrâncenii se fălesc că sunt Români între Români. Acolo unde se face vre-o lucrare românească ei cer, ca un drept sfânt, să aibă partea lor la lucru. Puțin le pasă dacă fapta lor place sau nu place lui Basarab.

— Glasu-ți este foarte răgușit, fiule, zise părintele Isaia privindu-l cu mulțămire, totuși frumoase și românești sunt cuvintele ce le rostești.

— Părintele o răcit rău pe drum, zise atunci tovarășul preotului, Nistor Mircea, dar inima lui este totdeauna caldă. Așteptăm cu toții cu nerăbdare semnul de a intra în luptă.

Părintele Isaia mai puse străinilor câteva întrebări și ei răspunzând într'un chip care-l mulțămii pe deplin, orice bănuială că crierii cam greoi ai lui Năstasă Lenea ar fi putut să-l facă să aducă la întrunire tovarășii nevrednici de credință pieri din mintea lui Isaia.

Scopul de căpetenie ce-l avea în vedere Părintele Isaia într'această întrunire era curmarea neînțelegerilor dintre kneji și

la Iași. Este de crezut că Mihi nu împărțăsea graba călugărului și că ar mai fi zăbăvit bucuros la Poiana spre a-și mângăia ochii cu privirea Ilenei.

Se vede că kneghina, din partea ei, credeă că șederea Părintelui Isaia la tatăl-său avea să fie mai lungă, căci un nor acoperi frumoasa ei față când, la sculare, află că Părintele cu ai săi plecaseră. Slugile casei văzură cu mirare că, de astă dată, cu toate silințele ce-și dădeau, nu erau în stare să mulțamească pe stăpâna lor, obișnuit atât de răbdătoare și de blândă.

(Va urmă),

Vorbe cuminți.

Țiganul împărat să fie, tot pleacă la cerșit.

Fără căne 'n bătătură, ești ca fără dinți în gură.

Găina, când e în grămadă, risipește și cu coada.

Literatură și știință

Sârbii.

În Serbia, Serbia veche, o parte mică a Macedoniei, apoi în Muntenegru, Bosnia și Herțegovina, Slavonia, Croația (aici sub numele de Croați), în partea de meazăzi a Pustei dintre Tisa și Dunăre, și în Banat locuiește poporul slav al *Sârbilor*, partea cea mai mare de religie greco-orientală, Croații de cea romano-catolică, iar în Bosnia beii (nemeșii) și o parte a orașenilor de cea mohamedană.

După cum spune scriitorul slav Șofaric, neamul Sârbilor ar fi trăit la început în partea de meazănoapte a Carpaților (în Galizia și înspre Bohemia), ceea ce dovedește și asemănarea mai mare dintre limba sârbească și cea cehă (a Cehilor din Bohemia). Prin veacul al șaselea după Christos au trecut peste Ungaria în Peninsula-Balcanică, peste care s'au răspândit ca niște valuri mari până aproape de Constantinopol și până în launtrul Greciei de astăzi.

Locuitorii din Croația, Slavonia, Serbia, Bulgaria, Bosnia și Herțegovina, Macedonia erau pe vremea aceea Romani-Români, cari au fost slavizați, scăpând numai Macedo-Români. Chiar și în Slavonia dela noi (o parte a Croației) s'au păstrat voevozii români până în veacul al 17-lea. Croații zic până astăzi la religia gr.-or. „lege valahă“, iar Sârbii le zic de mulțori „Valahi“, adică Români.

Sârbii din Bacșka și din Banat au venit numai în veacul al 18-lea conduși de un patriarh al lor pentru a scăpa de jugul turcesc în țările, pe cari oastea împărătească tocmai le scăpase de sub stăpânirea turcească.

Sârbii din Bulgaria, Tracia (dela Bulgaria spre meazăzi) și o parte mare a Macedoniei au fost supuși mai târziu de Bulgari, un neam hunic, după cum am arătat în numărul trecut. Dar ei au slavizat pe Bulgari, primind însă numele acestora.

În veacul al nouălea, Sârbii au primit legea creștinească prin apostolii Slavilor, *Chirilă* și *Metodiu*. La început au fost supuși de Bulgari, apoi de Bizantini, dar în veacul al unsprezecelea (anii 1050—1080) au bătut pe Grecii bizantini și au întemeiat o mare împărăție sârbească, care a ținut, micșorată, până în veacul lui Ioan Huniade. Pe urmă au ajuns sub stăpânire turcească, care a ținut până în veacul trecut. Serbia e neatârnată din anul 1878.

Viața poporului sârbesc, când liber, dar mai mult subjugat, dovedește, că cu cât e asuprirea unui popor barbar asupra altuia de viță europeană mai mare, cu atât poporul asuprit ține mai mult la legea, la limba și la obiceiurile lui și pe urmă totuși învinge pe dușman. Aceasta se vede și la noi Români din Transilvania și Ungaria.

Sârbii au fost asupriți de Turci și și-au pierdut pe nobilii lor, cari s'au turcizat, cum s'au maghiarizat ai noștri. Dar aceasta a fost bine pentru existența națională, căci a scăpat de așa numiții domni, totdeauna slabi în păstrarea obiceiurilor naționale, a limbii și a legii naționale.

Sârbul are un corp puternic, fața cu trăsături pronunțate. Părul e mai mult blond sau castaniu, mai rar negru. Sârbii nu poartă păr lung. La orașe, femeile își văpșesc părul, ca să fie negre, căci așa li

se pare mai frumos. Afară de aceea se văpșesc (sulimănesc) și pe față, în obicei și scârbos și stricător de piele. Pagubă, că obiceiul acesta a pătruns și la Românele din Banat.

Portul e deosebit după diferitele ținuturi locuite de Sârbi.

Locuința la sate*) e sau de nuiele sau de lemn, cu o temelie de piatră.

Femeia nu e socotită egală cu bărbatul, ceea ce dovedește la un popor lipsă de cultură.

Sârbii încă au frăția de cruce, ca și Românii din unele părți ale Transilvaniei.

Sârbii sunt cunoscuți ca oameni iubitori de viața familiară, primitivi de oaspeți și cumpătați. Ei își petrec bucuria cu joc și vechi cântece naționale, în cari sunt laudate vitejii neamului lor, cari au luptat împotriva Turcilor. Peste tot, nici unul din popoarele slave nu are atâtea cântece populare, laudate și de dragoste, ca Sârbii. În unele din cântecele lor sunt amintiți și Românii, mai ales unii dintre voevozii români.

Învățământul nu e așa de răspândit la sate ca în Bulgaria.

Observări dela sate

— În formă de poezii populare. —

De mult nu v'am scris nimic,
Din satul nost ținos și mic.
Nu, că n'am avut hârtie,
Sau, că n'am avut ce scrie,
Ci pentru că sările,
(Când scriu observările),
Veniau Toader, Niculae,
Să mă ntrebe de bătaie.

Și așa sară de sară,
Ori ningea, ploua afară,
Nu scăpam de ei odată,
Nici cu ușa încuiată.

— Azi sunt singur, deci grăbesc,
(Căci mă tem, că nimeresc),
Să vă scriu, ca înainte,
Observări cu nvățăminte.

Ferbe satul — și cum nu,
Că are gând muscanu
Cu noi războiu să înceapă,
Pentru chestia sârbească.
Vestea asta s'a lăjit,

*) Vorbim mai ales de Sârbii din Serbia și Tracia, nu de cei dela noi.

Până'n satul nost ferit.
Bătrâni, tineri și femei,
Nu vorbeau alta ntre ei,
Decât numai de răzbel
Și de muscanu mișel.

Înzădar cerea-i să spui
Că acestea sunt minciuni;
Ei știau una și pace,
Că războiul să va face.
Nefiind eu diplomat
Nu pot spune-adevărat:
Că va fi sau nu bătaie.
Dar zicea ieri Niculaie:
„Mă să știți, că ne-om trezi,
Și ntr'o noapte-om auzi
Tunurile sârbilor
În dealul colibiilor“.

Asta însă-i spaimă mare,
Ca spaima calului, care
E setos, dar îi e frică
Să bea apă, căci, vezi, mișcă
În părau. — Deci vă spun vouă,
Că mai frumos ne stă nouă,
Să nu perdem iute capul,
(Lasă să și-l peară Sasul).
Noi lucrul să nu-l lăsăm,
Rostul să nu ni-l uităm:
Vitele să le'ngrijim,
Ce-avem să chivernisim,
Banii în bănci să ni-i lăsăm,
Nu să-i scoatem, să-i prădam,
Căci e mai mult ca sigur,
Că va fi pace în jur.

Iar de-o fi, cum se svonește,
Să ne'nrolăm vitejește,
La oaste să alergăm,
Patria s'o apărăm.
Căci Românii cunosc
De viteaz și priceput,
În bătăi probe a dat,
Lumii ntreghi a arătat,
Că în pace suntem miei,
În bătaie: pui de lei.

Deci pe lucru înainte,
Pe nvățat cu dor ferbinte.
Gândurile de război
Să le lăsăm înapoi.
Iar de-o fi — cu toții n rând
S'alergăm așa cântând:
La oaste țara ne chiamă,
Fraților români,
Să ne batem făr de teamă
Cu ori ce păgân!

Petrea Dascălul.

Chipuri din „Călindarul Poporului“ pe 1913.

Cuprinde peste 200 pagini numai literatură de citit și la 70 de chipuri diferite.
(Vezi și cele scrise la pagina 11 a foii).

Turci prizonieri.

Lagărul Turcilor, cari au fost prinși de Muntenegri, în lupta dela Tuzi, care s'a dat la 24 Octomvrie n. Tuzi e aproape de orașelul muntenegrin Podgorița.

Poezii populare.

Din Șoarsul-mare.

Lelița nemăritată

Ț'a fost tic vremea-odată
Și de-un vonicel ca mine, —
Dar astăzi e vai de tine.

Vai mândruță mititea,
Te laudă maicăta,

Ești frumoasă și'n coraj,
Și roșie la obraz.
Fii mândră, cu Dumnezeu,
Nu mai avea gândul meu.

Frunză verde trei grănate,
De doi ani umblu pe sate,
Pe la joc, prin șezători,
Să-mi caut un pușor.
Pușorul mi-am găsit,
În sat mândru pardosit.

Dute dor peste pădure,
Dute la mândra și spune,
Ca să m'aștepte pe mine.
Să m'aștepte pe Joi sara
După ce va însăra
Că mă duc până la ea.

Culese de *George Oală*, june în
Șoarsul mare (com. Târnavă-mare).

Incetarea luptelor în Balcani.

— Cum sosește un ofițer Turc, în lagărul Bulgarilor, pentru a cere pace. —

Incetarea luptelor pe câmpul de războiu se face de obicei, după încheierea unui armistițiu. Armistițiul îl vede totdeauna pe cei doi mai pot lupta cu izbândă. Asta s'a întâmplat acum cu Turcii. De aceea, în urma atâtor înfrângeri, ei s'au hotărât să ceară pace, pe când luptau la Ceatalgea.

Spre acest scop un ofițer turc a fost trimis în lagărul Bulgarilor, ca să ceară armistițiu, adică încetarea luptelor. Ofițerul a venit călare, iar în urma lui călăria un soldat turc, cu steag alb (semnul păcii) în mână. Când s'a întâlnit însă ofițerul cu patrolele din jurul armatei bulgare, el a trebuit să se deie jos de pe cal. Un ofițer bulgar i-a legat ochii, iar după aceea, împreună cu un soldat bulgar l'a dus înaintea comandantului lor. Soldații turci, cari conduceau pe ofițerul lor, au trebuit să rămână înapoi.

Chipul nostru ne arată momentul, când ofițerul turc, legat la ochi, e dus înaintea comandantului armatei bulgare, căruia vrea să-i spună vestea, ce-o aduce. În mijloc e ofițerul turc, legat la ochi. La stânga ofițerul bulgar, în dreapta soldatul bulgar, iar în urma lor se vede soldatul turc, cu steagul cel alb, precum și ceilalți soldați turci, cari au trebuit să rămână înapoi.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 12 Decembrie n.

Inmormântarea lui Ion L. Caragiali. Trupul neînsuflețit al lui Caragiali, care a murit anul acesta în Berlin (a se vedea „Călimarul Poporului“ pe 1913), a fost adus în țară și înmormântat Sâmbătă în 24 Noembrie pe cheltueala statului. Inmormântarea lui a fost una dintre cele mai frumoase, din câte a avut Țara-Românească. Toate cancelariile și toate școlile au fost închise în ziua aceea în semn de jale pentru moartea marelui scriitor român. Pe căile ferate române a fost o reducere de 50 la sută, așa că zeci de mii au petrecut la lăcașul de veci pe celce a fost fala neamului.

Vicar în Făgăraș va fi numit profesorul de teologie, părintele *Dr. Alexandru Nicolescu*.

Intru amintirea lui Dr. Ioan Rațiu. La 4 Decembrie n. s'au împlinit zece ani dela moartea marelui nostru bărbat, *Dr. Ioan Rațiu*, președintele partidului național român pe timpul celor mai aprige lupte pentru libertatea noastră națională. Românii din *Turda* au ținut să cinstească memoria răposatului, slujindu-se un parastas în biserica românească de-acolo.

Din cercul comercianților români. Duminecă, în 8 Decembrie n. c., comisiunea aleasă de congresul comercianților români, ce s'a ținut în toamna acestui an, s'a întrunit în Sibiu pentru a discuta asupra pregătirilor necesare la înființarea proiectatei reuniuni. Cu acest prilej s'a discutat îndeosebi asupra statutelor, cari în curând se vor trimite guvernului spre aprobare, ca astfel după aceea să se poată activa Reuniunea.

Cum se prăpădesc banii țării pentru Tisa. Dela 4 Iunie încoace, decând s'a încăpăținat Tisa să domnească în dietă fără deputați opoziționali, ca să oprească votarea unei legi electorale mai cinstite, statul a cheltuit din cauza lui până la 1 Noembrie 859 de mii 960 cor. (acum se va fi împlinit milionul) pentru aducerea trupelor militare și a jandarmilor la Pesta, adausul de plată, ce li s'a dat, plata pentru detectivii (polițiștii secreți), cari îl însoțesc mereu pe Tisa, ca să nu-l toace în cap tot Ungurii lui. Cu banii aceștia s'ar fi putut alina suferințele tuturor Românilor, cari au suferit de pe urma potopurilor.

Un jubileu. În toamna aceasta, pe la sfârșitul lui Septembrie s'a împlinit 15 ani decând dl *Victor Tordășianu* stă neclintit la cârma Reuniunii meseriașilor români din Sibiu ca prezident și peste tot ca conducător al destinilor meseriașilor români.

Comitetul reuniunii, în frunte cu dl G. Poponea, vice-prezident a hotărât să scoată la iveală lucrul acesta cu ocazia zilei onomastice, care a avut loc în 24 Noembrie.

În preseara zilei onomastice, corul mixt al reuniunii, — peste 60 persoane, — membri comitetului și alți membri vechi ai reuniunii au plecat în copore la locuința dlui Vic. Tordășianu. Corul, sub conducerea dlui I. Ignaton, teolog absolvent a cântat mai multe cântece, cari răsunau pătrunzător în liniștea serii. Dl Poponea, în calitate de viceprezident al reuniunii a rostit următoarea vorbire:

„Mult Stimat domnule prezident! „Indemnați de sentimentul de stimă și recunoștință am venit ca în numele meseriașilor români din Sibiu, să dăm expresiune bucuriei noastre pentru fericita întâmplare că de data aceasta Vă putem felicita a cincisprezecea oară la ziua numelui, ca conducător bun, luminat și desinteresat al clasei noastre de mijloc.

Căldura cu care a-ți îmbrățișat cauza meseriească, munca ce a-ți depus-o în cursul celor 15 ani pe terenul vieții noastre meserieșești va rămâne înscrisă cu litere de aur în anele reuniunii noastre și în inimile celor ce o au înțeles și prețuit după cuviință.

Faptele, cari până de prezent cuprind cea mai frumoasă parte din istoria dezvoltării reuniunii noastre, vorbesc cu mult mai mult, decât a-și încerca eu a spune. Ele dovedesc și vor dovedi și urmașilor noștri căldura și sinceritatea unei inimi nobile, unei voinți nestrămutate, unei răbdări fără de margini, căci numai un om înzestrat cu aceste calități a putut satisface unei sarcini atât de grele și-a putut să înfrunte multele neajunsuri și piedeci, ce adesea se puneau în cale din partea acelor pentru cari se jertfea. Acum, când bunul Dumnezeu v'a ajutat să numărați 15 ani de activitate și muncă rodnică în ogorul înțelenit, fructele ce se ivesc să vă îndulcească inima, iar faptele săvârșite să vă servească de mângâiere, de mândrie și de îmbărbătare, ca cu aceeași tărie și cu aceeași dragoste să continuați opera începută pentru nivela și înaintarea unor fii părăsiți ai neamului, dar cari mâne-poi-mâne vor forma partea cea mai de căpetenie, partea care va complecta corpul desmembrat al neamului nostru românesc.

Mulțămindu-vă pentru toate cele săvârșite pentru noi, rugăm pe bunul Dumnezeu să vă înzestreze și întărească cu înalte puteri, ca să puteți conduce destinele Reuniunii noastre printre valurile ce s'ar arăta la limanul binelui și al fericirii.

Primiți Stimat dle prezident felicitările noastre sincere! Să trăiți mulți ani pentru binele și fericirea stimatei D-voastre familii și pentru binele și înaintarea meseriașului român. La mulți ani!“

Dl Tordășianu adânc impresionat a mulțumit d-lui Poponea și tuturor, cari cu ocazia aceasta a ținut să-și arete sentimentele de alipire față de D-sa. *Coreșp.*

Sfințire de școală. Duminecă la 17 Noembrie n. a. c. s'a făcut sfințirea școlii din comuna Dretea de lângă Huedin, prin părint. I. Mihalca, protopop onorar în Aglireș. Deși comuna mică Dretea, totuși la îndemnul conducătorilor, părintele Lehene și învățătorul Orosfaian nu s'au lăsat mai pe jos ca alții, ba din contră, școala lor poate servi de pildă comunelor vecine. Laudă i se cuvine On. preotese Lehene pentru ospătarea străinilor.

Seara învățătorul Orosfaian a predat cu tineretul piesa „Ruga dela Chiseteu“, care a reușit foarte bine. Laudă conducătorilor și poporului Dretean! *V.*

Impotriva beției. Cărturarii din *Ti-lușca* au hotărât să vină în consiliul (reprezentanța) comunal cu propunerea, ca în zilele de Dumineci și sărbători crăjmele să fie închise. Au mai hotărât, ca în Dumineci și sărbători să țină șezători populare cu cântări, declamări și cetire de cărți bune.

Pilde bune de urmat pretutindeni!

— **Societatea de lectură „Andrieu Șaguna“** a studenților în teologie dela seminarul „Andreian“ din Sibiu invită la *Sedința publică* ce se va ține Vineri, în 30 Noembrie st. v. (ziua Sfântului Andrei) 1912 în sala festivă a seminarului. Inceputul la oarele 10 și jumătate a. m. Despre contribuțiile binevoitoare în favorul societății de lectură se va da socoteală publică.

Program: 1. Cuvânt de deschidere. 2. Imn la centenarul seminarului „Andreian“, text de I. Teculescu, protopresbiter, muzică de T. Popovici, profesor seminarial. 3. „Andrieu Șaguna“, discurs de Ioan Sandu, cleric a. III. 4. O ce veste minunată, colindă, muzică de G. Dima. 5. Pentru credința noastră, disertație de Const. Bodea, cleric a. II. 6. Noël, cântec de Crăciun, muzică de A. Adam.

Paza dela graniță. Din cauza neastâmpărului Serbiei, care a început să trimită spioni prin Bănat și Ungaria de meazăzi, paza dela graniță a fost înăsprită. Pentru călătorii din Serbia și ceice pleacă acolo s'au introdus de nou pasapoartele. Căpitanul jandarmeriei din Orșova a dat un ordin, că îndatăce sosește un străin într'o comună, să-i anunțe numai decât. Străinul n'are voie să umble prin comună, iar de are treabă cu cineva, să-l cheme la locuința lui. Celce nu va ascultă de poruncă, va fi socotit spion și va fi arestat. Spionii sunt aspru pedepsiți, ba în vreme de războiu îi spânzură.

— **Nepăsarea față de muncitori.** În minele de cărbuni dela Lupeni (comitatul Hunedoarei), lucrătorii sunt în primejdie zilnică de-a-și perde viața. Din cauza unei explozii de gazuri s'au nenorocit mai mulți muncitori. Banca de credit din Budapesta, care e proprietara minelor, a ascuns cele întâmplate, tot așa a făcut și direcțiunea minelor. În timp de trei zile s'au mai întâmplat și alte două explozii, cari au omorât opt lucrători și au rănit treizeci. Și nenorocirile acestea au încercat direcțiunea să le ascundă. Tare târziu s'a introdus cercetare, dar cei din fruntea minei caută să scoată vinovați tot pe lucrători.

Cauza acestor nenorociri e direcțiunea, care nu prețuește viața lucrătorilor nici ca a unui puiu de găină, așa că nu ia măsurile trebuincioase pentru apărarea lor.

Slăbirea Franței. De când dujmanii bisericii creștine au ajuns să stăpânească în Franța, poporul francez slăbește tot mai mult. În camera (dieta) franceză a arătat un deputat, că acum patruzeci de ani s'au născut în Franța aproape cincisute de mii de băieți, anul trecut numai patru sute de mii. În anul 1893 au fost chemați la recrutare 343 de mii, acum numai 300 de mii. Ceeace e mai dureros pentru poporul francez, e că anul acesta armata franceză are 80 de mii de dezertori!

Iată unde duce necredința în D-zeu!

Bubatul sau vărsatul bântuie în mod îngrozitor în Maramurăș. În Sighetul Marmăției s'au îmbolnăvit în două sute de familii aproape toți copiii, dintre cari mulți au murit.

Iară a căzut cu aeroplanul. Aviatorul mai de seamă al Ungurilor, *Secheli Mihai*, care e *Slovac* de altminteri, iară a căzut cu aeroplanul, care s'a sfărmat de tot. *Secheli* a scăpat.

N'au noroc și pace!

— **A XI-a serată literară** a Reuniunii sodalilor români din Sibiu s'a ținut în 28 Noemvrie n. c. A fost adunată lume multă și din toate clasele. Și par'că ți-e mai mare dragul când vezi că intelectualii noștri caută să întărească legăturile de înfrățire cu meseriașii și cu muncitorii români, dându-le mână de ajutor întru ajungerea scopurilor culturale.

În cuvântul de deschidere prezidentul reuniunii, dl Victor Tordășianu a vorbit despre întâmplările mai de seamă petrecute de-o vreme încoace între clasa meseriașilor, a stăruiți cu îndemnuri și învățături pentru tinerii meseriași, a pomenit de o însoțire culturală și de ajutor pe care a pus-o la cale bravii meseriași români din Brad și despre alte multe lucruri folositoare tuturor. Cunoscuta scriitoare și poetă a Ardealului, d-șoara Ec. Pitiș a cetit frumos și într-o limbă românească curată mai multe din frumoasele d-sale poezii. Publicul a ascultat-o cu drag, căci cam rar ni-se dă nouă ocazia să auzim o limbă românească atât de frumoasă ca la d-șoara Pitiș. — Corul seminarului a cântat frumos și cu simț mai multe din frumoasele noastre cântece populare. Dl I. Stanciu, cunoscutul tenor a cântat deasemenea, — cu vocea d-sale plăcută și puternică. S'au declamat poezii frumoase, s'a cântat cântece și publicul care a luat parte a petrecut o seară frumoasă, de unde totodată s'a ales și cu multe învățături folositoare. La ședința viitoare, care se va ține în 26 Decemvrie st. n. va vorbi dl prof. Dr. E. Precup. La sfârșit s'a împărțit mai multe cărți folositoare publicului azistent. *Coresp.*

Ciclone îngrozitor pe inzulele Filipine. Peste inzulele Filipine din Oceanul Pacific (între Azia și America) a trecut un ciclone (vifor uriaș cu vârtejuri), care a prăpădit o mulțime de sate și orașe și a omorât aproape douăzeci de mii de oameni.

Cum lucrează Sârbii în America. Între multele popoare, cari își trimit fiii după câștig la America, un loc de frunte îl ocupă și Sârbii din Serbia, Croația, Bosnia-Herțegovina și Ungaria. Cum își înteleg ei datoria națională, au dovedit-o *Sârbii din America trimițând fraților lor suma de una sută patru mii dolari, adică cincisute douăzeci de mii de coroane*, pentru școlile sârbești din Macedonia. Cu strângerea acestei sume au început încă înainte cu șase ani. Iar când a izbucnit războiul contra Turciei, au trimis *alte cincisute de mii de coroane*, deci cu totul peste un milion!

Câte fonduri bisericesti pentru susținerea școlilor confesionale românești din satele lor din patria veche au înființat cei peste o sută de mii de Români din America? Așa de slăbănogi să fie, încât să nu poată contribui fiecare din ei câte 15 cenți pe lună, cum contribuie acolo și cel din urmă Sârb? — Despre certe între preoți, despre certe între Români de-acolo primim mereu știri, dar o faptă mare românească înzadar așteptăm de peste zece ani.

Urmările beției de rachiu. Români de-ai noștri au ajuns ca lucrători și prin Germania. Pagubă însă, că și printre cei duși acolo se găsește câte unul, care prin purtarea lui ne face de răs, ca să nu mai vorbim de stricăciunea, ce și-o face și lui. Iată, ce ni se scrie din Hamborn (Germania):

Zilele trecute au fost aici trei frați din

Slămnici. Ei s'au pus pe beutură. Cel mai bătrân s'a rămasit cu ceialalți doi, că el bea un litru de rachiu pe nerăsuflăte. Ceialalți doi, tot așa de cumiți, au comandat rachiu. Cel cu rămășagul l-a beut, dar abia a isprăvit și a căzut jos. A doua zi l-a dus la spital, unde a murit ca vai de el. Pe mort îl chemă Ion Bordean. *Un abonat.*

Fiecare Român

mai de dai Doamne ar trebui să cetească în aceste zile o gazetă cum se cade, din care se afle despre marile frământări, ce se petrec în toată lumea.

Toate națiunile din Europa urmăresc cu mare atențiune desfășurarea lucrurilor în Balcani. Noi Români, cari suntem atât de aproape de țările balcanice, nu mai încapem îndoială, că trebuie să urmărim în prima linie cele ce se petrec în jurul nostru.

Fiecare Român să-și aboneze cel puțin o gazetă românească, de unde va putea afla foarte multe. Dintre gazete, desigur că „Foaia Poporului“ este cea mai potrivită, fiindcă

„Foaia Poporului“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Aduce cele mai nouă știri despre războiu

precum și

foarte multe chipuri de pe câmpul de luptă

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țaranului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fiecărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual

Abonații cei noi primesc în cinste și partea romanului „Cu paloșul“, care s'a tipărit până acum în foaie.

Lățiți deci „Foaia Poporului“ peste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor români sibieni, au mai dăruit: membrii direcțiunii nou-înființatei Insoțiri de credit „Raiffeisen“ din Vurpăr: Ioan Ceteanu, învățător, totodată prezident, Ioan Banea, vice-prezident, Ilie Giurgiu, Dumitru și Simion Banea, economi, fiecare câte 20 bani, Ioan Marin, paroh (Riusadului) 1 cor., Lazar Ceteraș, băieș (Bucium-Poeni) 60 b., Vasile Lombrea, ziler (de fel din Sălciva de sus) 50 b., Nunțașii tinerilor Petru Vintilă cu juna Maria Leța, fiind nași Iosif Marcu jun. pardositor și soția sa Ema, cor. 9.20; George Pipernea (Cristian) aplicat învățăcel la firma de barbier a dlui Emanuil Rohan, 30 bani, Nunțașii dlui Ioan Șerban, măiestru cismar și a miresei Maria n. Moldovan (Ocna) cor.

2.48, iar mirii 52 bani, în total 3 cor., Iacob Marian, cismar, soția sa Paraschiva n. Poplăcenel și fiul lor Octavian, 50 bani, Mihail Răducan, oier, 40 bani, Ioan Șutea, econ. și cărămidar, soția sa Maria n. Târșă și fetița lor Maria 50 bani și Ilie Comșa ospătar (Săliște) și soția sa Maria n. Domnariu, întru vecinica amintire a iubiților și neuitaților lor fii și fiice, 20 cor.

Teatru popular. Ni se scrie: Sub aripa „Societății pentru fond de teatru român“ Flore Todoran și trupa sa continuă reprezentarea scrierilor sale teatrale, comice, la 12 Decemvrie a. c. în Salva, la 13 Năsăud, 14 Feldru, 15—16 Sângeorzul Român, 17 Maier, 18—19 Rodna veche, 20 Ilva mică, 21—22 Beclean, 23—24 Borgoprund, 25—26 Bistrița, 27 Reteag, 28—29 Dej, 30 Ocna Dejului și în 31 Dec. și 1 Ianuarie 1913 în Gherla, continuând apoi în alte optzeci localități. Publicul amator — fiind garantată didactica — pentru puțin — va râde mult.

S'a pierdut pe drumul dela Șura-lare, dela intrarea până la eșirea din comună, *trei rânduri de haine preoțești* (unul negru, altul roșu, iar al treilea alb colorat). Cine le-a găsit sau știe ceva de aceste haine, binevoiască a înștiința la primăria din Șura-mare (Nagycsür, u. p. Nagyszeben) sau la poliția din Sibiu, eventual la administrația foii noastre.

Știri economice.

Depunerile la bănci. Fiindcă tot mai sunt unii oameni scurți la minte, cari cred (ca și Sârbul, despre care am povestit în numărul trecut), că banii economisiți (cruțați) sunt mai siguri după grindă, decât într-o bancă bună românească (nu vorbim de cele jidano-maghiare!), le reîmprospătăm în memorie următoarele:

1. Pentru banii depuși, banca garantează cu capitalul acționar, fondurile de rezervă, toată averea membrilor din direcțiune și ai celor din comitetul de supraveghere, precum și cu sumele, pe cari le-a dat banca ca împrumut și pentru cari garantează totdeauna împrumutătorul și garanții lui cu întreaga avere. E îndeobște cunoscut, că o bancă nu împrumută unui om o sumă mai mare decât face jumătate din averea lui. Tocmai în vremuri de primădie de războiu banii sunt mai siguri la bancă decât acasă.

Chiar războiul să se întâmple, el nu se va face pe pământul nostru. Acum se obrăznicesc Sârbii și Rușii. Pe Sârbi îi mătură armata noastră într-o zi, iar pe Muscalii putrezi, cari de șazeci de ani au mâncat mereu bătaie, mai pe urmă și dela Japonezi, cari nu sunt nici a treia parte cât ei, îi va stânge Austro-Ungaria, care e aliată cu Germania cea puternică.

„Esechiana“, „Salvator“ și alte societăți de asigurare de felul lor au fost silite de tribunal să lichideze, adică să înceteze orice asigurare. Noi am atras de mai de mult atențiunea cetitorilor noștri asupra nesiguranței acestor societăți, spunându-le, că siguranță deplină găsește Românul numai la banca românească. Cei ce s'au lăsat înșelați de fărădelegile mincinoase ale „Esechiane“ ș. a. și-au pierdut orice nădejde de-a căpăta ceva din sumă asigurată.

Ultime știri.

Pace între Turci și țările aliate. — Temeri de războiu între Austro-Ungaria și Serbia. — Ministrul de războiu al Austro-Ungariei, Auffenberg, se mulțumește de post, — șeful statului major, Schemua, de asemenea. — Ei sunt momentan înlocuiți cu alții. — Vizita unui mare-duce rus și a președintelui camerei bulgare la București. — Consfățiri de pace la Londra.

După cum am spus și în numărul trecut al foii, Turcii au încheiat un armistițiu de 14 zile cu țările balcanice aliate. Azi, Joi, când scriem aceste rânduri, reprezentanții Turciei și ai celor patru state din Balcani, sunt pe drum către Londra, unde mâne în 13 Decembrie n., se vor începe pertractările asupra condițiilor, pe lângă cari să se încheie pace peste tot între țările luptătoare.

Pe când, în urma acestor stări din Balcani, s'ar părea că azi-mâne în Europa întreagă o să domnească iarăși deplină liniște, — neastâmpărata Serbie sgădără mereu monarhia noastră, bagseamă pusă la cale de Rusia. Iar despre purtarea Sârbilor față de consulul austro-ungar *Prohaszka*, nici azi nu s'au lămurit lucrurile pe deplin. Se susține însă, că Sârbii s'ar fi purtat cu el într'un mod atât de barbar, încât nici nu se poate descrie.

Ceva foarte neașteptat a fost în zilele aceste vestea, că ministrul de războiu al monarhiei noastre, contele *Auffenberg* dimpreună cu șeful statului major, *Schemua*, s'au mulțumit de posturile lor. Maiestatea Sa a și primit demisiile (mulțumita) lor, denumind îndată de ministru de războiu pe comandantul de corp, contele *Kroatin*, iar de șef al statului major a fost denumit inspectorul de armată *Conrad Hötendorf*, cel care mai zilele trecute a fost dus o scrisoare a împăratului nostru la regele Carol al României.

Mulți văd în schimbările acestea o pregătire tot mai mare pentru războiu. Ba se zice, că noii comandanți ai armatei noastre ar vrea cu mult mai tare războiul, decât înaintașii lor, acum mulțumiți de posturi. În privința aceasta se vorbesc și susțin multe. Pentru moment e destul însă a aminti, că între împrejurările, în cari trăim, monarhia noastră are datorința a face toate pregătirile de lipsă, ca astfel să fie gata cum se cade, atunci, când ar fi atacată de Rusia sau alt stat străin. Iar dacă un stat e bine pregătit de războiu, atunci dușmanul încă se teme a-l ataca.

În cele următoare lăsăm să urmeze știrile mai nouă:

Viena. Guvernul ungar și cel austriac au încheiat un împrumut de 250 milioane coroane. (Ungaria 125 milioane, Austria alte 125). Acest împrumut se dă în aur. Aranjarea împrumutului l'a luat asupra lor băncile cele mari din Viena și Budapesta. (De acest împrumut statul are lipsă numai în cazul, când se va porni războiul).

Budapesta. Guvernul a oprit a se mai da deocamdată pașapoarte acelor persoane, cari mai sunt încă obligate la armă. De asemenea s'a oprit pe un an de zile mergerea la America, pentru acele persoane, cari mai sunt încă supuși la armată.

Viena. Asupra demisiei fostului ministru de războiu *Auffenberg* se vorbesc multe. Unii susțin, că el n'ar fi arătat de-

stulă cumpăneală și pricepere pentru conducerea treburilor armatei într'o vreme ca cea de acum. Alții zic, că el ar fi făcut multe comande pentru armată, cari comande după aceea au trebuit nimicite (retrase înapoi), prin ceea ce statul a trebuit să despăgubească pe mulți fabricanți. Pe de altă parte a întrelăsat a face unele comande neapărat de lipsă. Sunt însă alții, cari susțin, că ministrul de războiu *Auffenberg* a trebuit să se mulțumească, fiindcă el stătea rău cu opoziția maghiară din dietă. (Se știe, că deputații opoziționali, peste o sută, nu iau parte la ședințele dietei, ceea ce între împrejurările de azi bate tare la ochi în fața străinătății. Ei nu iau parte, fiindcă sunt tare năcăjiți pe Tisa, Lukacs și *Auffenberg*, de când cu votarea regulamentului dietei și a legilor militare. Acum spun unii, că după *Auffenberg* se va mulțumi și *Lukacs* de ministru-președinte, iar lui ar fi să-i urmeze în loc *Khuen-Hedervari*, fost ministru-președinte înainte de *Lukacs*. *Khuen* ar avea apoi chemarea, ca să împace pe Unguri între sine. Că ce e adevărat din acestea, o să vedem și aflăm în curând).

Londra. Conferența de pace între Turcia și țările balcanice aliate, e convocată la Londra pe ziua de 13 Decembrie n. Se dă însă cu socoteala, că n'o să se poată întruni mai curând ca pe ziua de 16 Decembrie. Aceasta din cauză, că n'au sosit încă toți delegații (trimișii) țărilor, cari s'au luptat în Balcani. Afară de aceea, înainte de deschiderea conferenței trebuie să se facă o seamă de rânduieli și înțelegeri, asupra felului cum are să decurgă desbaterile.

Înainte de deschiderea conferenței de pace, se vor întruni în Londra — la o consfățuire — și reprezentanții (ambasadorii) Marilor-Puteri. Aceasta consfățuire ar avea de scop un fel de apropiere și înțelegere între Marile-Puteri asupra stărilor din Balcani. La consfățuirea ambasadurilor vor lua parte acele persoane, cari reprezintă țările lor pe lângă guvernul englez din Londra (adecă ambasadorii Marilor-Puteri în Londra). Bate însă tare la ochi, că ambasadurul austro-ungar în Londra a plecat în 11 Decembrie la Viena. Cu ce scop nu se știe. Se susține însă, că conferența ambasadurilor are de scop numai o consfățuire între ei, fără nici un alt obligământ.

Viena. Prințul Ioan Lichtenstein a cinstit 30 mii coroane, Franz Lichtenstein 20, iar orașul Viena 30 mii coroane, pentru soldații cari păzesc granița.

Belgrad. Ministrul sârb *Gielovici* a publicat zilele acestea o scrisoare, unde zice: Noi Sârbii tremurăm de aceea, că Rusia și azi se va pleca, iar atunci se repește acelaș lucru, ce l'am văzut când cu anexarea (alipirea) Bosniei și Herțegovinei la Austro-Ungaria. Toate privirile Sârbilor sunt îndreptate azi spre Rusia, care trebuie să se hotărăască acum și să vorbească pe față. Dacă ea azi nu e pregătită, atunci când va fi? Când cu războiul ruso-japonez n'a fost pregătită, când cu anexiunea tot așa. Acum a spus ministrul de războiu, că *Rusia stă gata*.

București. Marele-Duce rus *Nicolae Mihailovici* în București. Marți în săptămâna aceasta a sosit în București Marele-Duce rus *Nicolae*, ca să dea Regelui Carol bățul de mareșal (cel mai mare general într'o armată) al armatei rusești. El a fost pri-

mit cu mult alaiu fiind găzduit în Palatul Regal. Cu o zi înainte a sosit și o delegație a regimentului *Vologda*, al cărui șef (cap) e Regele Carol. Seara s'a dat o masă în cinstea lui. Mercuri a fost o slujbă cu parastas la Mitropolie pentru sufletele soldaților morți pe câmpul de luptă dela Plevna. La aceasta slujbă au fost de față și doi generali bulgari veniți anume de pe câmpul de luptă. După parastas a fost o mare defilare a trupelor române pe dinaaintea Regelui și a Marelui-Duce. Seara s'a dat o altă masă mare, apoi Rusul și cu tovarășii lui a plecat înapoi la Rusia.

Cinstea, ce s'a făcut Regelui României, e o nouă încercare a Rusiei de-a atrage România în tovărășia Rusiei împotriva monarhiei noastre.

București. Duminecă seara a sosit în București președintele sobraniei (dietei) bulgare, *Daneff*, fiind primit la Gara de Nord din partea mai multor înalți funcționari în ministerul de externe și alți fruntași români. *Daneff* a fost găzduit la secretarul general din ministerul de externe. Luni a luat parte la deschiderea camerelor române. Ministrul-președinte, *Maiorescu*, a dat o cină în onoarea lui *Daneff*. El a fost în audiență (vizită) și la regele Carol, unde a stat timp de un cias. *Daneff* reprezintă Bulgaria în conferența de pace dela Londra, unde a plecat Marți dimineața.

Budapesta. Aci s'a ținut zilele trecute o conferență a primarilor din orașele mai mari ale Ungariei. Au hotărât să ceară amânarea cu un an de zile a legilor nouă de dare, cari au să între în vigoare la 1 Ianuarie 1913. Anul e rău, iar prin aceste legi clasa de mijloc va fi mult mai îngreunată. Primarii s'au prezentat la ministrul de finanțe, care n'a voit însă să audă de așa ceva. După aceea s'au dus la ministrul-președinte *Lukacs*. Acesta a spus, că el nu e chiar contra unei amânări mai mici și crede, că guvernul va găsi vr'un mod de oare-care. (Cele spuse de *Lukacs* se pare a fi numai vorbe de mulcomire).

Poșta Redacției și a Administrației.

George Olariu, Pâclișa. Poezia nu e populară. Ea a fost tipărită în cărți.

Bistrița. În corespondența trimisă spuneați, că „va urma“. Așteptăm să ne trimiteți și urmarea, ca să publicăm totul deodată.

Redactor resp.: **Nicolae Bratu.**
Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

- 1 Decembrie: Feldioara (com. Brașovului), Oradea mare.
- 2 Decembrie: Făget.
- 4 Decembrie: Alba-Iulia, Paraid.
- 5 Decembrie: Baia de Criș, Borșoabeș, Jibău, Ormeniș, Sighetul Marmăției.
- 6 Decembrie: Brad, Cehul din Selagiu, Hasmașul Lăpușului.
- 7 Decembrie: Bălăușeri, Cernatul de jos, Ocna (com. Alba-Iulia), Șimleul Silvaniei.
- 8 Decembrie: Agnita, Halmagiu mare, Odorheiu.
- 9 Decembrie: Silinghia.
- 10 Decembrie: Abrud, Ciuc-Sân-Georgiu, Cetatea de baltă.
- 11 Decembrie: Huedin.
- 16 Decembrie: Aita mare, Zarand.
- 17 Decembrie: Geoagiu de jos.

A apărut Călimdarul Poporului pe 1913.

— Anul al XXVIII-lea. —

Ca în toți anii, așa și în anul acesta, „Călimdarul Poporului” este cel mai bun, cel mai bogat în cuprins, cel mai frumos și cel mai bine îngrijit dintre toate călimdarele noastre. Despre asta se poate convinge oricine, îndată ce a luat în mână acest călimdar, care cuprinde

**preste 200 pagini nu-
mai literatură de cetit,**

publicațiuni cu-
iar la olaltă cu celelalte l.
prinde la **pagini**

artcum „Călimdarul Poporului” și trebuie să fie cel mai bun dintre toate, fiindcă este și cel mai vechiu călimdar pentru poporul nostru. Doar în decursul celor 28 de ani, decând apare, ceice îl îngrijesc s'au orientat destul de bine, că de ce are lipsă poporul românesc.

Dovezile sunt următoarele: „Călimdarul Poporului” spune, — pe lângă însemnarea exactă a sărbătorilor de peste an, — cum va fi vremea în anul 1913, după călimdarul de 140 ani, apoi toate cele de lipsă despre poștă, telegraf, ștempele etc., precum și numele tuturor bărbaților noștri, cari stau în fruntea Conzistoarelor române gr.-or. și gr.-cat. După aceea urmează date despre școalele noastre populare, despre gimnaziile, seminariile, școalele de fete, apoi numele și locul unde se află reuniuni culturale, reuniuni de femei, de cântări, de meseriași, de binefacere, de agricultură, însoțiri sătești, bănci, tipografii etc. etc. La toate aceste reuniuni e pus și numele conducătorilor lor. Ca un lucru bun, ce trebuie să se afle într'un călimdar cum se cade, se poate numi felul cum sunt aranjate

târgurile de țară după luni și după comune

unde se arată pe lângă târgurile de mărfuri și

târgurile de vite, oi, cai etc.

Aceasta e o întocmire, ce nu se află în nici un alt călimdar românesc, decât în „Călimdarul Poporului”.

Dar fiindcă noi voim a da cetitorilor, pe lângă partea calendaristică, și alte lucruri frumoase și folositoare de cetit, — dacă vom lua în mână „Călimdarul Poporului”, atunci vom vedea, că în el se află o sumedenie de învățături și povește. Vom aminti numai unele articole mai de seamă.

Partea literară

se începe cu: frumoasa poezie (cu 2 ilustrații) despre Mihai Viteazul „Gorostău”, de Nicolae Iorga. Urmează apoi un interesant articol despre Basarabia (cu 6 ilustrații) și un Cântec din Basarabia.

După acest articol istoric se află povestirea *Mai mare e mintea decât banii*, de C. Rădulescu-Codrin, apoi frumoasa poezie *Vis de aur de Volbură Poiană*, căreia îi urmează instructivele articole *Sfântul Ioan Gură de aur despre creșterea copiilor și Rugăciunea*.

Inflăcărata poezie *Ardealule țară de jale*, de P. Pădure și *Din proverbele lui Solomon* încă merită o deosebită atențiune.

Urmează apoi articolul: *Cum poți ajunge la adânci bătrânețe*, poezia *Arhanghelul de răposatul poet Dr. Ioan Borgia*, un articol despre *Expozițiile de copii, ane-*

nota de Speranță Boerul pe ceas lună, cântecul plugăresc Până mă știu cu moșie de Petru O. Orlișanu, și Cântecul vierilor de I. U. Soricu.

Ca ceva nou aducem în acest an

Călimdarul gospodăriei

unde se dau tot felul de povește și sfaturi, cum trebuie să lucre un econom harnic peste an. Acest articol intitulat „Călimdarul gospodăriei” se întinde pe o seamă de pagini. Toate îndrumările sunt aranjate după luni. Aci economul nostru află ce trebuie să lucre de pildă în luna lui Martie la câmp, în viie, în grădina de pomi, în stupină etc., — tot asemenea se dau poveștele pentru toate cele 12 luni de peste an.

La sfârșitul acestor interesante povește se află articolul

Advocatul poporal

în care se dau foarte folositoare îndrumări pentru oamenii noștri asupra legii despre dreptul de proprietate, dreptul de zălogire și cartea funduară.

După acest articol urmează o mulțime de

Poezii populare

din Feldru, Reteag, Măceu, Selagiu, de pe Olt, din Cățcău, Gherla, Sâncel, Bănat, Avrig, Suceag, Rodna, țara Oașului etc. etc. De d-șoara *Maria Cunțan* încă sunt publicate niște frumoase poezii populare din Mărginime, de pe Câmpie etc.

Incheierea părții literare a Călimdarului o formează rubrica

Răvașul nostru

care se estinde pe vr'o 30 de pagini. Aci ni-se spune toate lucrurile — bune și rele — mai de seamă, ce s'au petrecut peste an, atât la noi Românii, cât și în alte țări străine. La sfârșitul *Răvașului* — care nu se află în nici un călimdar de-ale noastre — se povestește pe mai multe pagini toate întâmplările mai de căpetenie dela

Războiul din Balcani

Asupra acestui războiu nu se află nimic scris în călimdarele, ce au apărut până acum. Noi am amănat însă puțin scoaterea călimdarului tocmai pentru a putea aduce știrile mai de seamă despre războiu. Ba în călimdar dăm

40 de ilustrațiuni dela Războiul din Balcani

între cari: Fotografia regilor Bulgariei, Serbiei, Greciei, Muntenegrului, Sultanul Turciei, vederi din Constantinopol, din Macedonia, bătaia dela Kirkilise și Adrianopol, aprinderea orașului bulgăresc Varna, prinderea soldaților turci din partea Bulgarilor, orașele Üsküb și Adrianopol, vederi din Salonic, Scutari, Podgorița (orașe unde s'au dat lupte mari). În alte chipuri ni-se arată cum sunt îmbrăcați soldații turci, bulgari, sârbi, greci și muntenegrini. Afară de aceste ilustrații se mai află în călimdar încă

alte 28 de ilustrațiuni

cu vederi din Basarabia, fotografiile răposaților Dr. Lemeni, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. I. Borgia, bustul lui Barițiu, fotografia lui și casa unde s'a născut, apoi niște frumoase fotografii dela expoziția de copii din Rășinari, a dlor Prea Sfinția Sa episcopul Cristea, marele mecenat Stroeseu, Octavian Goga și Victor Tordășianu și alții, cari au luat parte la aceasta expoziție.

Prețul unui exemplar 40 bani, iar pentru trimiterea pe poștă 5 bani deosebit.

Cine comandă cel puțin 20 exemplare și le plătește înainte cu câte 40 bani bucată, mai capătă două călimdare pe deasupra și se frimit toate acasă plătite de poștă.

Acei care cumpără 25—50 exemplare le capătă cu 28 bani, dela 50 bucăți în sus cu 24 bani unul, dar trebuie să plătească și poșta la primire.

Banii trebuiesc trimiși totdeauna înainte de acela, cari voesc să capete călimdare cu aceste prețuri atât de ieftine. Numai comande dela 30 exemplare în sus se trimit și cu rambursă, adică să se plătească la scoaterea dela poștă. Mai puțin de 30 exemplare nu se pot trimite neplătite înainte, din cauză că atunci vine prea scumpă poșta. — Călimdare nevândute se primesc înapoi până la 15 Februarie n. 1913. Dar trebuiesc trimise plătite de poștă, care nu se poate deține din preț.

Toți aceia, cari voesc a vinde călimdare să se adreseze la administrația „Foi Poporului”. La acei revânzători, cari sunt oameni de încredere, dăm călimdare și ca să le plătească după ce le vor vinde, numai cât atunci nu e rabatul chiar așa de mare. Pe lângă plățirea după vânzare, dăm călimdarul: cu 28 bani acelor cari comandă dela 50 bucăți în sus, iar cu 30 bani acelor cari comandă mai puțin de 50 bucăți. Ei au însă a plăti și poșta, fiindcă pachetul se trimite neplătit.

Intr'un pachet de 5 chilo intră 30 bucăți. Pentru pachete dela 1 chilo până la 5 chilo costă poșta 72 bani. (E deci tot atât a trimite un pachet de un chilo sau de cinci). Iar dacă călimdarele se plătesc numai la scoaterea dela poștă, atunci costă un pachet dela 1—5 chilo 84 bani.

Toți ceice comandă călimdare, sunt rugați a ceti bine aceste condiții de vânzare. Îndeosebi ne adresăm acelor, cari comandă câte 4—5 călimdare, pe cari să le plătească când scot pachetul dela poștă. Așa ceva nu se poate, fiindcă costă prea mult poșta. De aceea să se trimită banii înainte.

Loc deschis.

Capacități medicale întăresc părerea, că oleiul de ficat de pește a lui Zoltan întrece mult toate emulziunile, cari se folosesc la vindecări. Acest oleiu e afară de aceea fără miros și fără orice gust rău, precum și absolut curat. Singurul producător e apotecarul Zoltan Bela, Budapesta, Szabadság-tér. Trebuie dat atențiune la eticheta originală. Păziți-vă de falsificări!

Aviz.

„Cassa de păstrare în Mercurea” societate pe acții
primește depuneri:

până la 2000.— cor. cu 5%,
dela 2000.— C până la 5000.— C cu 5 1/2%,
dela 5000.— C în cu 6%,
iar din 1 Ianuarie 1913 urecă la depunerile vechi etalonul cu 1/2%.

Direcțiunea.

Doi băieți.

În prăvălia subscriului să primesc imediat 2 băieți ca învățăceli, pe lângă condițiuni favorabile.

647 1—3 Ioan D. Bârsan,
în Săliște (Saelistye).

Ușor ca o penă
și elegant
Asupra
avantagiilor
Mai durabil
ca pielea

Berson

călcăie de gumi
sunt cu toții în curat

Dentist 615 16-53

VIRGIL MUNTEAN

Sibiu, strada Măcelarilor

intrarea prin

Strada Popiăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate

Institut pentru cursuri de științele comerciale de Frideric Mester, proprietarul celei de mai înainte peste granițele Europei cunoscuta Academie comercială în Lipsca. Prospekte gratis trimite Direcțiunea. 802 5-6

O curte

mare, cu grădină, grajd mare, două odăi și
culină, e de vânzare din mână liberă
în Sibiu, Maiergasse Nr. 14. 42 1-1

Prețul bucatelor

În SIBIU la 10 Decembrie st. n.

Grân	Cor.	17,40 până 19,40	de hectolitru
Șoară	13.-	14.-	" "
Orz	14,60	18 60	" "
Ovăz	7,60	8 80	" "
Cucuruz	10,40	16,80	" "
Cartofi	4 50	5, 0	" "
Fasole	18.-	22.-	" "
Fână Nr. 3	85 20	35,20	la 100-chile
" " 4	84,40	84,40	" "
" " 5	33,80	33,80	" "
Blănină	154.-	160.-	" "
Jacoare de porc	168.-	170.-	" "
Său brut	86	60.-	" "
Său de lumini	83.-	83.-	" "
Său de lumini topit	104.-	104.-	" "
Săpun	64.-	65.-	" "
Fân	6,40	8.-	" "
Lemne detocneplutite	11 50	12,10	la met. cub
" " plutite	10 50	10,70	" "
Spirt rafinat	2,18	2,26	la litru
Spirt ordinar	2,18	2,26	" "
Carne de vită pentru supă	Cor. 1,20	până 2.-	la chilo
" " friptură	1,60	1.-	" "
" " vițel	1,20	1,80	" "
" " porc	1.-	1,80	" "
Ouă 10 bucăți	1,90	1.-	" "
Un pătrar de miel	1.-	1.-	" "
Carne de cal	1,80	1,20	" "

În BUDAPEȘTA 11 Decembrie st. n.

Șoară de Tisa 78 chilo	Cor.	11,13 până 11,80	la 50 chilo
" " 79	11,85	11,47	" "
" " 80	11,42	11,67	" "
" " 81	11,45	11,69	" "
Șoară	9,77	11,65	" "
Orz	9,80	9,90	" "
Ovăz	0,70	11,20	" "
Cucuruz	9,45	9,65	" "

Prețul banilor în 11 Decembrie n.

	Cor.	cumpărat:	vândut
Galbeni	11,88	11,88	11,48
100 Lei, hârtie	91,-	92,50	92,50
100 Lei, argint	88,-	91,-	91,-
Lire turcești, aur	21,40	21,65	21,65
1 funt sterlingi englezești	24,-	24,25	24,25
100 marce, aur	118,-	118,40	118,40
100 hârtie	118,-	118,40	118,40
Napoleon	19,10	19,24	19,24
100 Ruble rusești, hârtie	255,-	254,50	254,50
100 " argint	252,50	245,-	245,-

Nr. 928-902 prim. com. 844 1-2

Publicațiune.

Comuna Oltfelsősebes (Sebeșul de sus) comitatul Sibiu, pe calea licitațiunei publice ce se va ținea în 5 Ianuarie 1913 st. n., la 3 oare după amiază în cancelăria comunală, **dă în arândă pășunatul de munte pentru oi din muntele »Tataru«, pe durata anului 1913.**

Prețul strigări 700 cor.

Condițiunile de licitare să pot vede ori și când la subscrisa primărie.

Oltfelsősebes, la 10 Decembrie 1912.

Primăria comunală.

Un taur de bivol

bine dezvoltat, de 2 ani și jumătate, la vizita viitoare capătă certificat, să a flă de vânzare la **Ioan Mihu, inv., în Șoala (Solya), u. p. Kiskapus. 845 1-2**

Pământ de arat și fânaț

situat în apropiere de Sibiu, mai multe părțele în mărime de vr'o 6-7 jugăre, e de vânzare. Prețul 2 corăne pe un stânjia pătrat. Amănunte se pot afla la administrația foii. 841 1-3

O cârcimă

cu boltă și trafică e de arândat. A se adresa la **Ioan Marcu în Vecerd. 843 1-1**

30.000 părechi

păpuți și ghetă
se vând cu preț redus

Toate în lume
se scumpesc!

pâinea, carnea, chiria casel, — numai
păpuții și ghetele executate în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de în-pătăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea ei poate lifera păpuți buni și trainici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN, Sibiu

Strada Ocnel (Burgergasse) Nr. 7.

Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore înainte de amiază.
COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA
PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUMA 26-668

Vă pudrați? --- Da!

De când se află de vânzare și în
Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

JESZ,

m'am obicinuit a folosi și eu pudră,
pentru că

Pudra de **Jesz** este pudra cu mirea-porcelan
sma cea mai plăcută.
Pudra de **Jesz** este pudra cea mai
porcelan **Jesz** fină din lume.
Pudra de **Jesz** este pudra cea mai
porcelan **Jesz** inofensivă.
Pudra de **Jesz** împiedecă asudatul feței a
porcelan **Jesz** mânilor și a subsuorilor.
Pudra de **Jesz** face să dispară zgrăbunțele
porcelan **Jesz** și pietele pistrui de pe față.
Pudra de **Jesz** se lipește de pielea
porcelan **Jesz** feței admirabil.
Pudra de **Jesz** dă feței o înfățișare ele-
porcelan **Jesz** gantă și plăpândă.
Pudra de **Jesz** se uzită și ea pudra de față
porcelan **Jesz** cea mai fină din lume.
Pudra de **Jesz** se capătă în cutii originali
porcelan **Jesz** americane de câte 3 și 5
Cor. în 6 culori diferite și anume:
în culoarea albă, roza, roza-pa-
lidă, crem, crem-palid și în co-
loarea naturală a feței. La co-
mande să se spună anume și lămurit:
In ce culoare și de care preț să
se trimită pudra comandată.

Fete până și feciori
dela țară

cumpără în cantități mari

Crema-Diana

și

Săpun-Diana.

Alifie pentru înfrum-
sețarea feței și pentru
fineța mânilor,

de când aceste să capătă pretutin-
denea cu prețul de

50 fileri.

Unicul mijloc împotriva zgrăbunțelor
și a petelor pistrui de pe față.

Se poate comanda prin postă pe
lângă rambursă dela

Béla Erényi

Apoteca-Diana

în

Budapesta, Károly-körut Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3
Cor. Se poate comanda pretutindenea
în țară. 762 8-10

In editura Ig. Hertz, Bucuresti a apărut:

Calendarul „Lumea Ilustrată” pe anul 1913

și conține 249 splendide ilustrații. De remarcant sunt portretele noilor ministrii români, diplomații turci, porturi și obiceiuri din Transilvania, preșum și nuvelele „Cuvântul de onoare” și „O Isterică”.

Prețul cor. 1.50 plus 20 bani pentru porto postal. De vânzare la librăria W. Krafft în Sibiu. 835 2 3

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspundese pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere îndesăbi inserarea în „FOAIA POPORULUI”. Informații să dau și comanda să primese la administrația FOAIA POPORULUI.

Vier de vânzare.

In comuna Vecserd, la Nicolae Radu, jurat comunal, se află de vânzare un vier de prăsilă tărcat cu alb și negru, soiul cel mai bun de porci, cu preț moderat. Cine voeste a-l cumpăra să se adreseze proprietarului sus numit. 818 3-3

Se caută

o menajeră inteligentă și activă, care are cunoștințe perfecte în bucătăria fină și știe coasă și cu mașina. Angajament anual. — Informații se pot afla la administrația „Foi Pop.” Pentru răspuns a se adauge o marcă postală.

Tot în aceasta familie se primește și o fată în casă, care are deja praxă, e iubitoare de ordine și curățene. 814 2-2

De vânzare.

În Viștea-inferioară (comitatul Făgăraș) este de vânzare o casă constatătoare din 3 odăi pentru locuit și o a patra odaie pentru covrigărie, unde se află cuptor și toate cele de lipsă. Vânzarea se face din cauze familiare, poziția e foarte bună. De casă se mai ține un grajd pentru vite, un șopron lung, pivniță, fântână, 2 cotețe și grădină pentru legumi. Prețul de vânzare preste tot 2300 coroane. Doritorii să se adreseze la proprietarul Nicolae Moldovan, măestru franzelar, Viștea-inferioară (Alsóvíst, Fogaras m.) 831 3-7

Moară de vânzare.

O moară cu două petri în stare bună, cu vad bun de apă și o mașină de imblătuit cu curea, mânată tot cu apă, apoi un șop unde se pune stogul și o grădină cu pomi reditori, mărimea 400 stânjini pătrați, se vinde din mână liberă. Moara se află în Pojorta, (comitatul Făgăraș, u. p. Voila). Adresa proprietarului este: Ioan Muntean în Sadu Nr. 133 (Czod, u. p. Nagydisznod). 830 8-3

500 Coroane

plătesc celui-ce ar mai căpăta vre-odată durere

de dinți ori li va miroși gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Ed. Bartilla-Winkler Viena 19 1. Sommergeasse 1. In Sibiu; la farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Omei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gușteritei și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săsesc, farmacia Lederhilger; Sighișoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimit sticle cu 5 cor. 80 fl. franco 639 7-

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII ÎN SIBIIU

Filiale: Brașov, Bezașcioa, Elisabetopol, Lugos, Mediaș și Mureșosarhei
Agenturi: Orșova, Sânmărtin, Sânmiciușul-mare și Șeica-mare

Capital societar K 6,000.000.—

Fonduri de rezervă și penziuni „ 2,350.000.—

Portofel de cambii K 17,700.000.—

Depuneri spre fructificare K 24,500.000.—

Imprumuturi ipotecare „ 12,400.400.—

Servisuri fonciare în circulație „ 10,000.000.—

primește depuneri spre fructificare cu 4-5% după termenul de abdicere, plă- tind însuși darea de interes.

execută ASEMĂNĂRI DE BANI LA AMERICA și îngrijește încasări de cecuri și asigurațiuni asupra oricărei pieți, mijlocește tot felul de afaceri de bancă.

Ori-ce informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile institutului.

782 5-

Direcțiunea.

Auleo!

La Tuse, răgușală și întrocinare ajută sigur și repede

Trăiască

Afurisita de tusă mă inecă.

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fil.

Pastilele lui Egger mă scapără iute.

In Sibiu să poate căpăta la apotecele:

Guido Fabritius, I. C. Molnár, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummel, Karl Pissel, Alber Zink.

In Sebeșul-săsesc la apotecele Stefan Heitz, I. C. Reichard și Walter Metz.

741 12 26

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29,649.

„Banca generală de asigurare”

societate pe acții în Sibiu—Nagyseben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU COSMA

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospece, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE” dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generaă de asigurare” Sibiu—Nagyseben — Edificiul „ALBINA”.

428 42-

2 vieri 834 2-2

de un an, unul de rasa Berghire curată, celalalt de Basna, cu certificate dela comitat, se află de vânzare la Michael Schnell în Turnișor Nr. 43.

Doi învățacei

în etate dela 14 ani în sus, se primesc în **co-rrigăria** lui **Bucur Hurdubelea** în **Rășinari**. 811 8-3

Câni 837 2-4

orice fel de rasă și ieftini livrează **Zwinger, Wrschowitz-Prag**. Catalog ilustrat și cu prețuri se trimite contra unei marce de 20 bani.

Un băiat 840 2-3

se primește ca învățacel de prăvălie la **Nicolae N. Țintea** comerciant, **Săliște** (comit. Sibiuului).

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

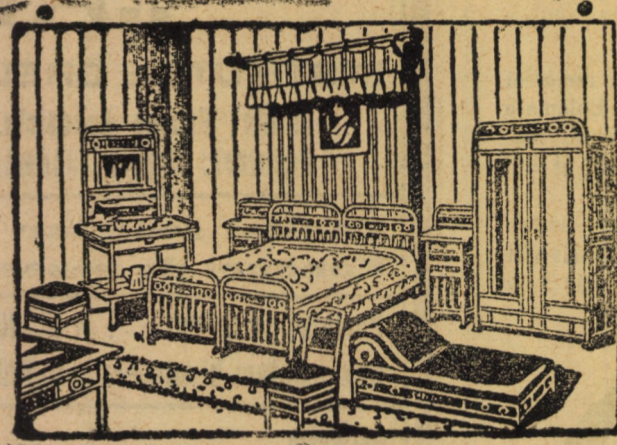
E trist, — dar în sunete adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi multimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrăși și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sd.uncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca aceste stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei de azi un bine-voitor, sincer și amănunțit în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva cărui oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere năcașurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste năcașuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștient, care știe să dea asupra vetei sfaturi bune sexuale și să ajute și morburilor ce deja eventual există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al **D-rului PALOCZ**, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-körut 18), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului să curăță, nervii-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești se liniștesc.

Fără cînturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare chiar și casurile cele mai negre, rancle sifilitice boalele de țevă, beșică, nervi și și a spinării, închepturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătămurile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și asire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este precedată, căci dacă cineva, din orice cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă și de ajuns a se alătura numai marca de răspuns) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fiecăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) 780 8-
Tratament și cu Salvaramul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budapesta IV., Muzeum-körut Nr. 18

Mobile în toate stilurile, cea mai solidă executare moderne

pe lângă garanția recomandă

Emil Petruțiu

fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserică nouă și vechi.

Picături de apă

observat cu microscopul.

Picături din fluiditatea, care a fost scoasă, la trei zile după moarte, din plămânilor unui bolnav de organele răsuflătoare, au conținut microbi, cari se văd în chipul de alături.

Goudron-Guyot a omorit acești microbi atât în apă cât și în plămâni.

Înainte cu vre-o 30 ani i-a succes lui H. Guyot, apotecar renumit în Paris, ca să poată dizolva un fel de materie (Teer) în apă. Prin această inovație, azi ori și cine poate cumpăra la toți apotecarii sub numele „Goudron-Guyot“ aceasta materie în forma de lichid concentrat, care ori când la un moment de lipsă, se poate folosi spre a produce o apă cu materia asta clază și foloșitoare. Ajunge, ca să se amestece una sau două lingurițe de cafea din acest Goudron-Guyot într'un pahar de apă sau altă beutură, ce se obicinuește a bea cineva după masă.

Luarea regulat de Goudron-Guyot, după fiecare mâncare în continuu, face ca în cel mai scurt timp omul să scape de catară și aprinderea organelor de răsuflat. Ba succede câte odată, chiar și la îmbolnăviri grele a organelor de răsuflat, ca să le contenească și vindece, de oarece aceasta materie oprește ruperea de părți din plămâni, prin aceea că omoară microbi, cari sunt singurul neajuns al boalei. Nici nu-și poate închipui omul un mijloc de vindecare mai simplu și mai tare.

La caz că s'a imbia cuiva un alt product spre cumpărare, în loc de adevăratul Goudron-Guyot, atunci e în interesul propriu a fi cu atențiune. Pentru a se însănătoși de aprinderi la plămâni, catar, friguri catarale învechite și îndeosebi de astmă, trebuie a se cere în apotecă numai adevăratul Goudron-Guyot. Aceasta se produce dintr'o materie specială, care să scoate din brazi, ce cresc la țărșurul mării de lângă Norvegia și e pregătit de însuși Guyot, care a aflat și felul de dizolvare al acestei materii în apă, de aceea e cel mai bun mijloc față de toate celelalte produse asemănătoare.

Pentru a încunjura ori ce seducere, trebuie observat bine eticheta; aceea a lui Goudron-Guyot poartă numele „Guyot“ tipărit cu litere mari, iar peste cruce, subscrierea lui în colorii violete, verzi și roșii, precum și adresa: Maison Frère, 19, rue Iacob, Paris.

Acest mijloc de vindecare costă pe o persoană zilnic 10 bani.

P. T. Persoane, cari nu se pot obicinui cu gustul acestei ape cu teer, pot lua și Capsulele-Guyot, cari încă sunt preparate din teer veritabil norvegian. Aceste capsule, una sau două, se pot lua la fie care mâncare. În acest fel se poate ajunge la acelaș rezultat și o asemenea însănătoșare sigură. Aceste capsule, dacă, se iau îndată înainte sau în decursul mâncării, atunci se mistuesc foarte ușor cu mâncarea sunt foarte avantajoase pentru stomac și foarte ieftine.

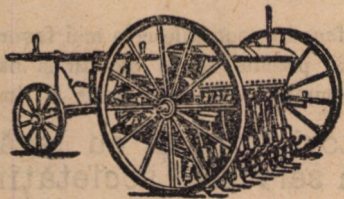
Coloria capsulelor Guyot e albă, iar fiecare capsulă poartă subscrierea „Guyot“ au tipar în litere negre.

Depozit la: Maison Frère, 19, rue Iacob, Paris și în toate apotecele.

Se capătă în Sibiu la: **Carol Müller** apotecă »La vulturul negru«, Piața mare Nr. 10, **Aug. Teutsch**, apotecă »La leu«, Piața mare Nr. 17, **Guido Fabritius**, apotecă »La urs«, Piața mică Nr. 29. — În Brașov la: Apoteca »La urs« **Victor Roth** urm. **Carol Schmidt**, precum și în toate apotecele de preste tot locul.

Frații Gömöri

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde întru toate timpului de față.

Magazin dela fabrică pentru mașini economice

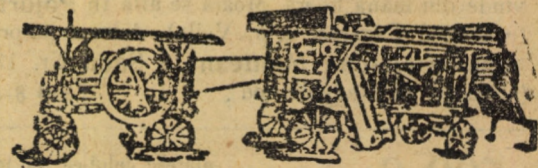
689 35-58

Mașinile de îmlătit cu motor, instalațiile de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRAȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mai mare; cum și a se mână

Budapesta, IX., Boráros tér Nr. 2.

K. & R. Jezek in Blansko.

Garnituri de îmlătit cu motor! distinsse cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmlătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, Instalații complete pentru țiglarie, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spelele noastre, prin ceea ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.